

ЯК РОЗПІЗНАТИ ГРИП І ЧИМ ЙОГО ЛІКУВАТИ **ЗДОРОВ'Я** с.13

СЕРЕДА 12 жовтня 2016 **№41**

ЗАГИНУЛИ БАТЬКО І СИН **МІСТО** с.7

4⁹⁰ грн

1 блок

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

www.ria.ua

Кредити на утеплення: брати чи не брати

Програму допомоги населенню з енергоефективності відновив уряд. «Теплі кредити» надають «Укргазбанк» та «Ощадбанк». Отримати позику зможуть як фізособи, так і ОСББ. Програма діятиме у жовтні та листопаді

Читайте **ГОЛОВНЕ** с. 5

СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

544

ВАКАНСІЇ ВІД ПРОВІДНИХ ФІРМ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Пустять у підземелля Катедри

Читайте **ГОЛОВНЕ** с. 2

Шахраї обкрадають банківські картки

Читайте **МІСТО** с. 7

КомпаньйонФінанс
ГРОШІ ГОТІВКОЮ
до 10 000 грн

вул. Київська, 11
 вул. Патріарха Мстислава, 1

050 479 14 83
 www.kf.ua

справжні броньовані **ДВЕРІ** від виробника

пожежний сертифікат ліцензійний монтаж дверей

під індивідуальні розміри

ПІДПРИЄМСТВО **РИФ** м.Тернопіль, вул. Довженка, 18 тел.:(0352) 438030, (067) 7191371

www.rif.te.ua

Трактори Мототрактори Мотоблоки

Кредит до 30 000 грн

Тел.: (097) 842-06-17, (067) 353-16-06
 відділ з/ч: (067) 350-31-15, сервіс: (067) 354-22-86

OZON
 Бруківка
 Бетонні вироби

Представництва:

- м. Ужгород (050) 531-64-31
- м. Львів вул. Пасічна, 135 (032) 270-11-47 (067) 673-77-80
- м. Тернопіль (0352) 52-28-08, (067) 673-77-83
- м. Івано-Франківськ (0342) 71-09-18, (067) 673-77-84

ТОВ "Озон" brukivka-iviv.com

20.ua

Ваші відгуки про послуги у Тернополі

7737 тис. тернополитів вже написали відгуки про товари та послуги. Це допоможе Вам обрати найкращі!

371708_20ua 03

РОБОТА В ЄВРОПІ

Для кваліфікованих спеціалістів та людей без досвіду
ЗНАННЯ МОВИ НЕ ОБОВ'ЯЗКОВЕ

Словаччина	Польща	Чехія	Литва
з/п - 29 000 грн	з/п - 23 000 грн	з/п - 32 000 грн	з/п - 29 000 грн

ПОВНА ПОКРОКОВА ПІДТРИМКА ДО ПОЗИТИВНОГО РЕЗУЛЬТАТУ

м. Тернопіль, вул. Руська 17А 2пов. / Тел.: (067) 44-71-088, (066) 77-40-777 / office@constanta24.pl

ПРЯМА МОВА

ЛІЛІЯ
ПАВЛИШИН

КЕРІВНИК ВІДДІЛУ ЗБУТУ

Наші цінності

Усі хочуть в Європу, бути Європою. Дороги, страхова медицина, зарплати і рівень життя — це все так, але... Людські стосунки. Прості людські стосунки на Заході — не такі, як у нас. Навіть у сім'ях, з друзями...

Це ж не наше. Холодний прагматизм і розрахунок. Чоловіка чи дружину представляють як партнера чи партнера. Часто зустрічаються сім'ї вихідного дня. Це дитина, яка бачить тата у вихідні, у години, які він визначив. Вони вільні, але насамперед один від одного. Без зобов'язань, відповідальності і почуттів. Переконайте, будь ласка, мене в іншому, але це те, що побачила я, і те, що ми стараємось запозичити у європейців. Інститут сім'ї поступово відмирає. Лякає те, що і в наших великих містах сім'ї вихідного дня поширюються, як вірус. Не підходить це нашим гарячим серцям, ширим слов'янським душам.

Не забирайте в нас цього! Нашої гостинності, нашого кохання, ширості, любові, людяності, співчуття. Подивіться фільм, а ще краще — почитайте книжку Гоголя «Вечори на хуторі біля Диканьки». Обожнюю її. Є ще мюзикл, де Скрипка, Кузьма і Пономарьов піднімають передріздвяні настрії. Подивіться і згадайте справжнє українське село, справжню українську зиму, скрипучі морози, глибокі сніги, яскраву коляду, вертепи, справжню магію почуттів, яким не страшний навіть чорт, справжніх людей... Це і є наше справжнє, рідне, те, що в серці і на душі. Те, звідки наше коріння, звідки ми родом. І ліберальна Європа з її цінностями нам цього не замінить. Їм це підходить. Але не нам. Давайте запозичувати не лише розумом, а й серцем. Бажаю вам усього справжнього! Українського.

НА АРХИКАТЕДРІ БУДЕ МАЙДАНЧИК,
А ПІД НЕЮ — ХОДИ ДЛЯ ТУРИСТІВ

Місто ■

Проект повернення Архикатедри УГКЦ, колишньому домініканському костелу, первісного вигляду розробили архітектори спільно з Церквою

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
WOLODYMYR.MOROZ@GMAIL.COM

Роботи з оновлення Архикатедри планують розпочати наступного року — відтворять барокову ліпнину та декор фасадів, первісну форму веж. Храм вкриють міддю, на покрівлі облаштують оглядовий майданчик.

Також йдеться про те, що поки триватиме ремонт нагорі, для відвідувачів відкриють підземелля.

— Проект, про який ми говоримо, дуже складний і амбітний, як на теперішні складні часи, — розповідає настоятель Архикатедри о. Орест Павлівський. — Але Церква готова йти на такі проекти і працювати для міста.

Храм — пам'ятка національного значення і документацію на його оновлення, погодило Міністерство культури, акцентує заступник начальника управління охорони культурної спадщини, релігій та національностей — начальник відділу охорони культурної спадщини Ярослав Пелехатий.

— У Міністерстві погодили і побажали здійснення задумів, так, як ми цього бажаємо, — каже пан Пелехатий.

Тепер необхідно розробити проектно-кошторисну документацію.

У «Паспорті опорядження фасадів» пам'ятки від архітектурної майстерні Юрія Вербоєцького йдеться, що запланували зняти тиньк фасаду і розчистити стіни для нового тинькування, побороти грибок у нижній частині стін, розчистити і відремонтувати декор

До завершення всіх робіт над покрівлею оглядовий майданчик можна обладнати над центральним фасадом Архикатедри, каже архітектор Юрій Вербоєцький

храму, відтворити ліпнину та історичну форму покрівлі — головного купола і двох веж.

Відтак 7 жовтня 2017 року представники Церкви та фахівці обговорили деталі оновлення Архикатедри. Зібралися у храмі. На часі — втілення ідеї оглядового майданчика на даху церкви, говорили учасники зібрання. Але якщо стаціонарний майданчик планують створити на вершці центрального купола, то для цього треба зачекати, доки цей купол оновлять. Тим часом майданчик для оглядин Тернополя пропонують зробити над центральним фасадом.

— Проект передбачає реконструкцію внутрішніх сходових кліток у двох вежах і вихід назовні, — зазначає заступник міського голови Леонід Бицюра.

Оскільки частину робіт із підготовки втілення проекту уже

виконали, то його організатори і натхненники прагнуть якомога більшої публічності, пояснює синкел із питань стратегії Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ о. Віталій Козак.

— Ми маємо уже мідну бляху для покрівлі, дерево. Якщо встигнемо протягом зими зробити потрібні документи, то навесні треба буде починати роботи, — деталізує о. Павлівський.

Звісно, що Церква готова фінансувати роботу. Дасть гроші і місто. Та водночас про підтримку просять усі тернополян — планують встановити скриньки для пожертв. Адже лише оновлення кожної з двох веж храму коштуватиме приблизно 40 тисяч євро — з мідною бляхою і роботою. У підсумку жителі і гості міста отримують храм таким, яким його зараз можуть бачити лише на старих світлинах. Це буде ще й цікаве

місце для туристів та освіти дітей.

— Оглядовий майданчик потрібно зробити вже, адже невідомо, скільки триватимуть ремонтні роботи. Тим часом це буде привабливе місце, — каже громадський активіст і підприємець Вадим Перещ. — От я, наприклад, нещодавно побував у Гданську і захопив побачити місто з висоти. Піднявся на їхній собор, а за мною піднімалися місцеві школярі — вчителька розповідала їм про рідне місто.

Подібним чином усім, а особливо дітям, можна прищепити любов до свого міста, додає краєзнавець Тарас Цикляк.

Також натхненники оновлення Архикатедри і приваблення до неї туристів погоджуються з ідеєю відкрити для відвідин підземелля храму XVIII століття. У них можна буде розмістити експозицію з інформацією, яким він був колись і яким буде по завершенні робіт.

ЕКСПЕРТИ RIA ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Що останнім часом вас схвилювало найбільше?

Андрій ШУСТ (34 р.),
держслужбовець:

— Наші чиновники не зацікавлені у безвізовому режимі з Євросоюзом, оскільки їм не вигідно випускати дармову робочу силу з країни. Прикро, що в Україні вартість виробництва і товарів здешевлюють не за рахунок модернізації та використання новітніх енергоощадних технологій, а за рахунок вартості оплати праці. Тому так і живемо...

Борис ТОДУРОВ,
(51 р.), гендиректор
Держустанови «Інститут
серця МОЗ України»:

— Після трансплантації механічного серця ми показали результат міністру охорони здоров'я і запропонували створити держпрограму. Моя програма коштувала б Міністерству 15 млн. грн. Це копійки для структури з мільярдним бюджетом. Міністр відповіла, що це дуже великі гроші і їм це не потрібно. Що ж, я зробив усе, що міг.

Анна ЗОЛОТНЮК (29 р.),
фотограф, журналіст:

— Ще недавно було світло, тепло, аж раптом — дощ, мряка, холод. І здавалося б, тут немає нічого нового, все закономірно, передбачувано. Але щоразу початок осені мене дивує. Треба переналаштувати сприйняття. І це прекрасно. Чудово «пропливати» вечірними вулицями, коли, здається, що контури предметів розмиті. Тоді навіть найзвичніше бачиться по-іншому.

Михайло ОНИШКІВ,
організатор активних
подій, екскурсовод:

— 30 вересня-2 жовтня у селі Ліщанці Буцацького району тривали пригородні велоперегони «Терен». Це нічні перегони. Нестандартні події у багатьох викликають інтерес. Мене вразила географія учасників перегонів: Тернопіль, Чортків, Львів, Славута, Радивилів, Крупець, Новоайдар, Слупськ (Польща), Харків, Київ, Одеса і Вінниця.

Денис МИЛИЙ (37 р.),
громадський активіст:

— Останнім часом у Тернополі відчувався сильний «аромат», схожий на запах від спалювання. Не було зрозуміло, що це таке, аж доки депутати від «Самопоміч» не поїхали у депо і не побачили, як палять шпалі, просякнуті отруйними речовинами. Тернополян весь цей час труїли, а влада не реагувала на звернення. Проблеми екології поволи виходять на перший план.

Сергій ДАНИЛІН (33 р.),
начальник відділу
управління держслужби
з надзвичайних ситуацій
в області:

— Розпочинається інтенсивне використання обігрівальних приладів, зростає небезпека виникнення пожеж у побуті. Громадянам слід дотримуватися правил пожежної безпеки. Адже їх виконання є запорукою збереження людських життів та значних матеріальних цінностей.

ШПАЛИ ЗАЛІЗНИЧНИКИ ТАКИ ПАЛИЛИ

Сьогодні на сайті
20minut.ua

Попалились ■ Залізничників, які на території Тернопільського колійно-ремонтного заводу палили шпали, «застукали на гарячому» депутати міськради. Зафіксували порушення, викликали поліцію

ОЛЕГ НИТКА, АНДРІЙ ШКУЛА

Депутатам міськради вдалося зафіксувати, як залізничники спалюють старі шпали для господарських потреб, зокрема обігріву та розтоплення смоли

ВИДАВНИЦТВО RIA

Від їдкого диму з присмаком хімії щонаочі задихались тернополяни декілька останніх тижнів. Люди скаржились, куди могли.

Спершу димом накривало «Новий Світ». Біля території ремонтного депо тхнуло найсильніше. У ЗМІ з'являлись публікації про те, що джерело диму — саме в депо і сморід — від шпал. Керівництво стверджувало: «шпал на території організації не палять»...

Утім, депутати міськради (від «Об'єднання «Самопоміч» — прим. авт.) таки зафіксували факт паління шпал. Знайти джерело проблем — ініціатива депутата від «Нового Світу» Олега Нитки. Порушення він зафіксував 8 жовтня, про що повідомив у Facebook.

«Сьогодні до мене звернувся Андрій Борденюк з «Нового Світу». Повідомив, що знову є неприємний запах і важко дихати. Чоловік зазначив, що запах йде з території депо. З депутатом Андрієм Шкулою виїхали на територію організації. На місці зафіксували непоодинокий дим з теплушок, де гріються працівники. Коли обходили територію, побачили бочки, в яких розігрівали смоли. Коли підійшли, зрозуміли, що гріють смо-

лу шпалами! Так. Палили шпали, які просякнуті креозотом. Це отрута! Начальник депо, а зараз Тернопільського колійно-ремонтного заводу (далі ремзаводу — прим. ред.), який з'явився несподівано швидко, доводив, що шпали спалювати можна, але чомусь усі працівники швиденько почали ховати їх. Натомість шукали дрова, щоб позапахати в теплушки і бочки для розпалу. Резервуар з нарізаними шпалами вивезли в закуток. Ми викликали правоохоронців і написали заяву», — пише депутат.

Після приїзду правоохоронців депутати наполягали на огляді. — Знайшли десятки тисяч старих шпал і пилораму, — каже Олег Нитка. — Нарізано було не один кубометр.

Начальник підприємства переконував, що це — на продаж. Навіщо їх купують, не знає, але продавати, зауважив, має право.

— Думаю, шпали не соромились палити для господарських потреб, — каже депутат міськради та кореспондент «RIA плюс» Андрій Шкула. — Шпала виділяє багато диму і смороду, все несе на місто.

За кілька годин на території, як кажуть депутати, від диму очі пекло, в горлі дерло, голова боліла.

«Нахабно брешуть»

Депутати, окрім скарг до правоохоронців та екологів, готують звернення і до вищих інстанцій та керівництва «Укрзалізниці» з вимогами припинити спалення шпал, заборонити їх продаж, а утилізацію проводити за містом.

Факт спалювання у депо, який зафіксували депутати, залізничники заперечують. Заявляють, що депутати «нахабно брешуть».

— Біда в тому, що депутатам ще ніхто писка не заклав у нашої державі. Вони можуть говорити, що хочуть, — каже начальник ВСП ремзаводу Арсентій Коберський.

— Факт порушення законодавства може встановити компетентна організація типу поліції чи екоінспекції. А незаконно ввірватися на територію підприємства і почати звинувачувати — так не годиться.

Начальник депо додає, що два тижні тому у них на підприємстві була перевірка з екоінспекції, за результатами якої не встановлено

факту порушення законодавства. — На мою думку, це інструмент, яким маніпулюють і піаряться окремі депутати, — каже він.

Арсентій Коберський запевняє, що сморід їм також дошкуляє, проте задихаються колійники не від шпал, а від торф'яників, які горять поблизу села Білої.

Штраф 800-1500 грн

В екоінспекції відповіли, що служба у депо здійснювала не перевірку, а обстеження.

— Два тижні тому наші інспектори проводили обстеження території і подібного не зафіксували, — каже заступник начальника Держекоінспекції Едуард Ференц. — Те, що бачили та зафіксували депутати в суботу на території депо, при перевірці врахуємо.

Посадовець каже, що наразі вони чекають на згоду щодо проведення позапланової перевірки на території ремзаводу.

— У разі встановлення факту спалювання шпал працівниками буде адмінреагування для посадової особи — штраф 850-1500 грн, — наголошує Едуард Ференц.

Найчастіше читають:

- На Микулинецькій смертельна ДТП: загинув батько з сином
- Зник Микита Балушинський. Допоможіть знайти 14-річного хлопця!
- Зниклого жителя Підволочиська знайшли мертвим
- Фрі-файтер Микола Гринчук нокаутував суперника у польському турнірі
- Житель Тернопільщини на смерть збив жінку на Львівщині
- Двох водіїв під кайфом та сімох напідпитку зупинили у Тернополі
- Житель Тернопільщини порізав людей на Закарпатті
- У Тернополі під поїздом загинув 89-річний дідусь
- Для бійців АТО створили спеціальну картку знижок
- Тернополяни можуть продегустувати пиво
- Фото дня: як зараз виглядає пам'ятник Небесній сотні
- Переможець «автомобільної лотереї» втратив 11 тисяч гривень
- Студенти кооперативного продавали налісники просто неба

Найчастіше коментують:

- У Тернополі розпочали опалювальний сезон
- Що насправді палять у депо на Бродівській
- За хабар в 30 тисяч депутата облради засудили до двох років ув'язнення
- Українці і толерантність
- Пайовики пікетують міськрайонний суд: вони проти корупції
- Фото дня: на пам'ятник Героям Небесної сотні встановлюють юнака та ангелів
- На Тернопільщині люди збунтувались проти вантажівок у місті
- У Тернополі відбудеться перший турнір з FIFA
- Тернополянин пропонує встановити експериментальний світлофор

«Народний бренд»: накрутки не пройдуть!

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Уже 12-й рік поспіль тернополяни дякують представникам бізнесу за найкраще надані послуги чи товари, голосуючи за них під час конкурсу «Народний бренд». Кожен голос для учасника — крок на шляху до визнання його лідером у певній галузі.

А перемога у номінації — кредит довіри від клієнтів, не виправдати яку представник бізнесу просто не може. Для будь-якого сучасного підприємця чи підприємства його репутація — інструмент, який приводить нових клієнтів, дозволяє заробляти гроші.

Здобути такий інструмент — чи не найважче, а втратити — найнебезпечніше. Тож, розуміючи, що кожен представник бізнесу дорожить своєю репутацією, з'явилися і ті, хто вирішив на цьому заробити.

— Нам стало відомо про зловмисників, які розсилають листи з пропозицією «накрутити» голоси, — кажуть в оргкомітеті конкурсу «Народний бренд-2016». — З одного боку, нам приємно, що популярність конкурсу настільки велика. Це мотивує учасників боротись за перемогу. З іншого — дуже шкода, що дехто переходить межу чесності та порядності. Люди, які пропонують «накрутки»

голосів, і ті, хто погоджується на такі пропозиції, — не порядні.

Оргкомітет застерігає учасників конкурсу: у жодному разі не погоджуйтесь на пропозиції примарної перемоги шляхом «накрутки» фейкових голосів та будь-яких інших нечесних пропозицій.

— Зв'язок із махінаторами може підірвати репутацію, — наголошують в оргкомітеті. — Накручена перемога не має сенсу. Важлива тільки чесна перемога та реальна довіра тернополяни. Тому ми посилюємо правила перевірки голосів.

Аби не виникало запитань до майбутніх переможців конкурсу, оргкомітет ретельно, вручну перевірятиме кожен голос. І при най-

менших ознаках махінацій такі голоси видалять.

— Для нас важлива правда, прозорість та чесна думка тернополяни, — наголошують організатори. — Бажаємо усім вам успіху, і нехай переможе справді найкращий!

До слова, нагадаємо, аби підтримати улюблені фірми, марки, користувачам потрібно авторизуватись через одну із соцмереж — «ВКонтакте», Facebook, «Однокласники». Один користувач може проголосувати тільки раз. Аби його голос був зарахований, слід ввести номер свого мобільного та підтвердити його через код, надісланий в sms-повідомленні.

Чи отримуєте ви субсидію?

- Так **32.47%**
- Звертався/зверталася, але мені відмовили **9.09%**
- Навіть не звертався/зверталася **58.44%**

ГАРЯЧА ЛІНІЯ «20 ХВИЛИН»

Сьогодні на гарячій лінії «20 хвилин» чергує журналіст Світлана Гривас. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvilyn@gmail.com.

Редакція «RIA плюс» та «20 хвилин» 43-00-50
Пожежно-рятувальна служба 101
Міліція 102
Швидка медична допомога 103
Аварійна газу 52-62-38
Аварійна водоканалу 25-26-10

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Аварійна тепломереж 25-48-10
Чергова міської ради 1580
Довідкова залізничного вокзалу 1505
Довідкова автовокзалу 1504
Цілодобова стоматологічна служба 52-06-09
Чергова аптека 24-22-70, 26-93-88

Управління захисту прав споживачів 52-16-65
Управління транспорту 52-15-14
Перевірка якості продуктів 52-23-87
Довідка міськвиконкому 23-63-97
Головавтоінспекція 52-47-38
Аварійна електромереж 52-24-66

ЖІНОЧА СПРАВА

Більше, ніж краса
AVON

НАТАЛЯ НЕРОСЛОВА

Розпочати власну справу, стати успішною і матеріально незалежною прагне багато жінок, але ця мрія часто залишається нездійсненою. Кажуть, що головні перешкоди на шляху до процвітання: відсутність стартового капіталу, досвіду ведення справ і небажання присвячувати весь свій час роботі. Проте є цілком реальний спосіб побудувати успішний бізнес з нуля, зберігаючи баланс між працею і сім'єю, і знаємо ми про це від щасливої мами і бізнес-вумен з Тернополя.

Наталья Свєргун раніше теж вважала, що діловий світ — це зовсім не для неї. Але тільки до тих пір, поки у 2002 році не розпочала власну справу у партнерстві з компанією Avon. Свій бізнес зазвичай відкривають, щоб працювати лише на себе, реалізовувати свій потенціал і, звичайно, отримувати власні гроші та свободу ними розпоряджатися. Проте у Наталі був свій план. «Я знаю, що багато хто розпочинає свою співпрацю з Avon, маючи на меті здійснення якихось великих у матеріальному сенсі мрій: придбати автомобіль, будинок або поїхати у далеку подорож до екзотичної країни, — каже вона. — Я ж на той час не замислювалася над такими проектами, бо в мене на руках був дворічний малюк, і я мріяла лише про те, щоб стати хорошою мамою. Бажано, найкращою. Перебуваючи у декретній відпустці, я могла присвячувати синочку багато часу, але мені хотілося дати йому ще більше — будь-які іграшки, одяг, розваги, і для цього потрібні були

кошти. В пошуках додаткового доходу я зупинилася саме на пропозиції від Avon, тому що така робота дозволяла планувати свій день і розподіляти сили між справами і родиною за власним бажанням. І досі вважаю, що для жінки це просто ідеальний варіант: вільний робочий графік і необмежена можливість заробітку».

«Найбільше досягнення — надійна команда»

Можливість планувати час так, щоб встигати доглядати за малюком і займатися розвитком власної справи, стала вирішальною для Наталі. Та коли вона почала працювати у партнерстві з Avon, то відкрила для себе багато інших переваг ведення такого бізнесу. Раніше Наталья не вважала себе здатною бути лідером, надихати і вести за собою людей, але, займаючись новою справою, швидко знайшла в собі ці якості. Зараз вона стверджує: «Найбільше моє досягнення — злагоджена і надійна команда! В її структурі — 30 партнерів і близько 1000 представників, чималенький колектив. Виявилось, що робота з людьми — це «моє», я отримую від неї задоволення і дуже пишаюся своєю командою». Співпраця з Avon дозволяє Наталі постійно перемагати в буквальному значенні: завдяки своїм здібностям та сумлінній роботі вона 8 разів ставала переможцем «Зоряного клубу», 4 з них — рівня «Діамант», і 6 разів — переможцем «Президентського клубу». «Так, я збрала всю колекцію коштовностей з діамантами, якими відзначають кращих партнерів компанії, — з посмішкою підтверджує Наталья. — Добре пам'ятаю, як у 2009 році ввійшла в 12-ку кращих координаторів України, і подарунком мені стала мандрівка у Туніс. Це

була незабутня подорож! А у 2010 році я отримала від Avon головний подарунок-визнання — автомобіль. Коли починала працювати, навіть не мріяла про такі значні досягнення, це ніби казка, але я створюю її власними руками, неймовірно відчуття!»

«У мене є надійний тил і підтримка»

Для Наталі і багатьох її колег по бізнесу важливий не лише прибуток, а й емоційна наповненість того, чим вона займається. Адже бути красивою та щасливою людиною може, тільки якщо вона здорова, а в її домі панує мир та злагода. Тому Avon піклується про те, щоб кожний партнер і навіть клієнт компанії міг особисто взяти участь у благодійних програмах, що спрямовані на вирішення проблем нашого суспільства і зачіпають долю багатьох жінок в Україні: рак грудей і насильство в сім'ї. Наталья завжди долучає свій внесок в благодійність і вважає, що їй дуже пощастило працювати в бізнесі «з людським обличчям»: «У мене є надійний тил і міцна підтримка — це моя родина: чоловік і двоє синів. Старший вже майже дорослий, а меншому лише чотири роки. Маючи улюблену справу і беручи участь у суспільно важливих справах, я разом з тим можу приділяти достатньо часу своїм дітям, бачити, як вони зростають, бути поряд, і це величезне жіноче щастя, яке важко переоцінити». В майбутнє Наталья дивиться із впевненістю, складає бізнес-плани і перелік мрій, які їй ще хочеться здійснити разом із своєю родиною. Наступний крок вона вбачає в нових технологіях, тому зараз активно займається просуванням інтернет-вітрини, щоб залучити ще більше жінок до світу краси і успіху разом з Avon.

Наталья Свєргун, партнер Avon

РЕКЛАМА

Гарячі ціни тижня

(з 12.10.2016 по 18.10.2016)

КОТЕЛ на дрова
5900 грн.
 КОНСУЛЬТАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ - БЕЗКОШТОВНО!
 * на умові придбання через Державну програму відшкодування вартості обладнання

ТИТАН-24 кВт
 сталь - 8 мм
 час горіння 8-24 години
 096 377-19-00
 050 377-19-00
 0352 510-510

ВІКНАР'OFF ВІКНА • ДВЕРІ
 ЛОДЖІЇ • БАЛКОНИ
 МАЙСТЕР ВІКНАРНОЇ СПРАВИ
 ФІРМОВИЙ САЛОН
 www.viknaroff.te.ua
 К. Острозького 70,
 тел.: (0352) 42-00-52, (097) 909-49-46, (097) 909-49-43
 15 квітня, 6 (р-н "Оріон") тел.: (0352) 51-19-25, (095) 919-40-34

LWS 3 NEW 1244 грн.
ClassicLine 400 1443 грн.

СОЛЯНА ЛАМПА
 із природної каміної солі, вагом понад 250 клн. р., призначена для моделювання мікроклімату соляних печер, які використовуються з лікувальною метою.
 Соляна лампа - гарний подарунок рідним, друзям та собі!
 http://www.solohvina.ua/
 Соляна кімната у Тернополі, вул. Бродівська, 5а, (район 4-ого магазину).
 тел.: 42-46-28, (067) 995-60-14

від 200⁰⁰ грн

Каміни Топки
 Мармур, камінь
 www.kamin-top.com.ua
 ПП «Вєршина комфорту»
 (0352) 42-05-42, (097) 960-13-66

від 3000⁰⁰ грн

Двері міжкімнатні
 Пліва МДФ
 Готовий виріб до 3 тижнів
 модель має 3 види дизайну

в асортименті ПОНАД 100 ДВЕРІ ВІЛЮРСЬКІ МОДЕЛЕЙ
 м. Тернопіль
 вул. 15 квітня, 5а
 («Сільпо», 2 поверх)
 (0352) 511-011
 (067) 67 41 800
 (050) 60 26 100
 Формусно дилерську мережу

1866⁰⁰ грн

ШАФИ-КУПЕ від виробника
КОМАНДОР

www.komandor.te.ua
 пр-т. С. Бандрюк, 11 Б.
 (вул. Стадіон)
 тел. (067) 340 58 94, (0352) 42 10 07

від 4 500⁰⁰ грн

КРЕДИТИ НА УТЕПЛЕННЯ: БРАТИ ЇХ ТЕРНОПОЛЯНАМ ЧИ НЕ БРАТИ

Гроші ■ Програму допомоги населенню з енергоефективності відновив уряд. «Теплі кредити» надають «Укргазбанк» та «Ощадбанк». Отримати позику зможуть як фізособи, так і ОСББ. Програма діятиме у жовтні та листопаді цього року

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Енергоефективні матеріали для утеплення житла та енергоощадне обладнання зараз можна купувати, скориставшись програмою «Теплі кредити». Зробити це тернополяни можуть як індивідуально, так і через ОСББ. Максимальна сума позики — 50 тис. грн. 35% кредиту «погасить» держава.

Державні банки «Ощадбанк» та «Укргазбанк» уже почали видавати такі кредити. Програма вже діяла навесні 2016-го, потім її призупинили. Тепер знову відновили на жовтень-листопад цього року.

8000 тернополян

— Відтепер тернополяни, які візьмуть участь у цій програмі, щоб утеплити власне житло, отримають від держави безповоротну фінансову допомогу у розмірі 35% від суми залучених кредитних коштів, — пояснює заступник голови облдержадміністрації Іван Крисак. — Таку компенсацію надаватимуть і тим, хто отримує субсидії на оплату житлово-комунальних послуг.

Щоправда, у цій програмі, як зазначає посадовець, поки відсутні можливості кредитування для заміни котлів. Однак, на думку пана Крисака, після Нового року урядовці повинні внести зміни і стосовно цього обмеження.

Загалом за 2015-2016 роки цією програмою активніше користувались фізичні особи — 8 000 тернополян уклали угод на 107 000 000 грн. ОСББ уклали лише п'ять угод на загальну суму 550 000 грн

35% дає держава

Максимальна сума «теплого кредиту» — до 50 000 грн в одні руки.

До прикладу, тернополянин хоче придбати товар на 50 000 грн. Він повинен сплатити 10% від вартості енергоощадного товару, тобто 5 000 грн. Після цього банк дає йому кредит — 45 000

грн. Від цієї суми позичальник сплачує лише 65%. Це 29 250 грн плюс відшкодування банку за користування кредитом у межах до 25%. Проте, як зазначає чиновник, банк дає можливість погасити кредит достроково.

Держава затримує виплати

Однак тернополяни кажуть, що не все так просто з тепловими кредитами, як заявляють чиновники. Виплати за цим кредитом держава затримує. Зокрема, як розповідає сім'я Петрусьюків із Лановецького району, вони тепловий кредит оформили на вісім вікон ще у травні. Проте обіцяні кошти держава так і не повернула.

— Ми купували вікна відповідної якості, бо на прості дво- чи трикамерні кредитів не надають, — розповідає Лідія Петрусьюк. — Сума нашого кредиту — понад 18 тис. грн.

Сім'я теплозберігаючі вікна встановила ще у червні. Пані Лідія каже, що вони уже чотири місяці сплачують по 800 грн.

— Поки що новин від «Ощадбанку» немає. Працівники на місці кажуть, що ще не було державного повернення. Як буде — обіцяють одразу ж повідомити, — каже вона.

Діє програма «70/30»

Нагадаємо, що у Тернополі також діє і «Програма енергоефективності, енергозбереження

та термомодернізації житлового фонду Тернополя» або, як її ще називають, «70/30».

— За міською програмою, 70% від вартості проекту енергозбереження оплачує міськрада, а 30% — тернополяни, — розповідає завсектором енергозбереження управління ЖКГ міськради Павло Савечко.

Для того, аби отримати від міськради кошти на той чи інший проект, мешканці будинку повинні провести збори та дійти спільної згоди, що саме їм потрібно.

— Найчастіше тернополянам проводять заміну вікон на сходовому майданчику та утеплення фасадної частини будинку, — продовжує посадовець. — Програмою «70/30» також передбачено співфінансування таких проектів, як встановлення індивідуального теплового пункту, капремонт тепломережі у будинку. До прикладу, цього року

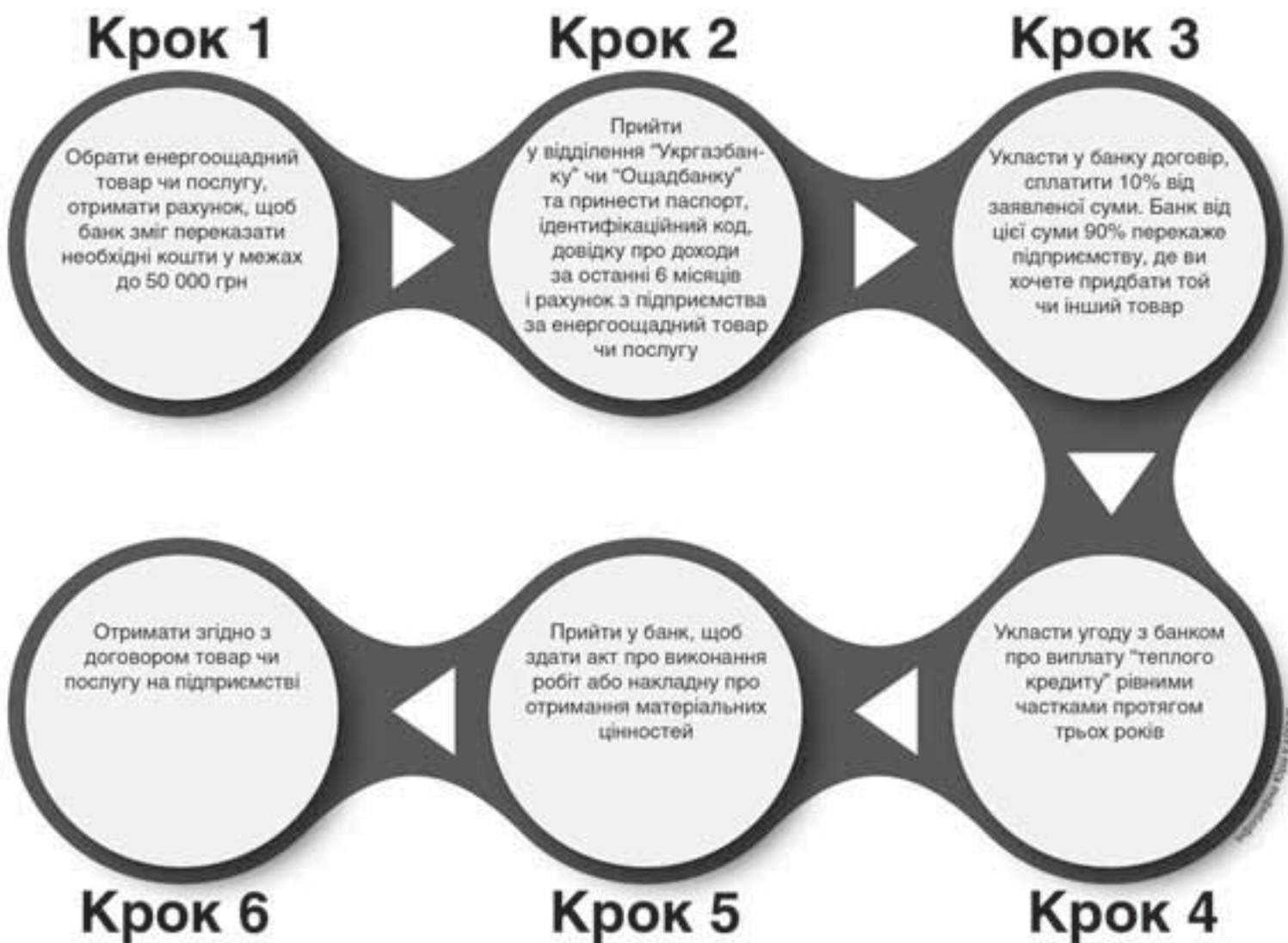
понад 20 будинків нашого міста скористаються цією програмою.

Отож, «теплий кредит» — споклива пропозиція, якщо вірити посадовцям. Проте не варто забувати, що це грошова позика. Як і будь-який інший кредит, вам рано чи пізно доведеться по-

вернути 65% позичених коштів разом із відсотками на умовах, які пропонує банк. Тому при укладанні угоди позичальнику слід ретельно прочитати її. І врахувати, що держава, попри обіцянки, може затягувати повернення своєї частки у кредиті.

Як оформити «теплий кредит»

За власною інформацією

КОМЕНТАР

Сергій ЛУПАК,
голова Громадської спілки «Рада голів ОСББ Тернополя»

— На мою думку, будь-яка енергоощадлива програма, тим більше за підтримки держави, є корисною річчю, якою не варто нехтувати тернополянам. Оскільки основна мета програми — економія як енергоресурсів, так і грошей громадян. Однак багато чого залежить від ці-

льового призначення коштів. Тобто на що тернополяни хочуть взяти кредит такого типу. В основному наші люди беруть теплові кредити на нові вікна. Щодо утеплення фасадних стін, то міськрада заборонила «клаптикове» утеплення фасаду окремої квартири в багатопверхівці. Більше того, коли ми були на зустрічі обласних комітетів у Києві, була негласна вказівка керівництва держбанкам не видавати кредити фізособам на «клаптикове» утеплення фасадів. Вихід — утепляти цілі будинки.

Як бюджетно утеплитися

- Зашпаклюйте щілини біля балконних дверей. Так можна збільшити температуру в помешканні з 18 до 20 градусів за Цельсієм.
  - Малярним скотчем або герметиком можна заклеїти щілини у вікнах. Герметик вам обійдеться у 50-300 грн, скотч — у 15-20 грн на кожне вікно.
  - Дверних щілин можна позбутися за допомогою клейкої накладки. Клейка накладка коштує 20-40 грн для одних дверей.
  - Розмістіть екран з фольги та пінопласту за батареєю. Це підвищить тепловіддачу радіатора на 20%. Екран — від 30 грн на кожний радіатор.
- Такі заходи з теплоізоляції допоможуть підвищити температуру у квартирі на 4-5С.

ЗА ВЛАСНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

RIA привезе на Конгрес 30 спікерів, яких варто послухати!

ЮРІЙ ШТОПКО,
видавець RIA ПЛЮС
Цілий рік ми за прошували вау-спікерів зі Швеції, Польщі, Словаччини та

України на VIII Конгрес інформаційних сайтів та міських порталів! Уже скоро — 28 жовтня (п'ятниця) будуть розповідати, як цікаво писати та покращувати журналістські розслідування:

■ **Grzegorz Piechota,** 2016 Nieman Fellow з журналістики Гарвардського Університету з презентацією

«Зростання цифрових платформ та їх вплив на новинарну видавничу індустрію, управління ньюзрумами та роботу журналістів»

■ **Martin Sanderson,** Svenska Dagbladet, Швеція. «Як вистояти у важкій конкурентній боротьбі на медіа-

-ринку: досвід Svenska Dagbladet»

■ **Anna Koltunowicz,** керівник проекту Wyborcza Live, Польща, найбільшої

кампанії зі зв'язків з передплатниками «Газета Виборча по всій Польщі з презентацією про налагодження, роботу та результативність кампанії»

■ **Вадим Макаренко,** головний редактор BIQdata, Польща, з практичним досвідом «Як

збільшувати цільовий трафік вашого медіа за рахунок якісного маркетингу та контенту»

■ **І ще 30 вау-спікерів** — справжніх фахівців своєї справи!

Для реєстрації за пільговою ціною (дякуємо фондам, які підтримують демократію), просто залиште мені у повідомленні ваш номер телефону і заходьте на www.mediacongress.org!

На Конгресі у 2015 році. Медійники могли не тільки послухати зіркових спікерів, а й поспілкуватися з ними під час кава-брейків та обмінятися контактами

За хабар 30 тисяч депутата засудили до двох років

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELIAKOVA@20MINUT.UA

За отримання хабара засудили депутата облради і водночас директора комунального підприємства Тернопільської облради.

Порушували провадження одразу після скоєння злочину за ч. 3 ст. 368 Кримінального кодексу України — одержання неправомірної вигоди.

Прокуратура Тернопільської області підтримала державне обвинувачення у кримінальному провадженні, розпочатому щодо директора комунального підприємства Тернопільської обласної ради, який отримав 30 000 грн неправомірної вигоди за «сприяння» у фінансуванні робіт з утеплення багатоквартирних будинків у Тернополі. Нагадаємо, 31 липня 2015 р. працівники

СБУ за підозрою в отриманні хабара затримали Андрія Козака, начальника КП «Архбудсервіс», який до цього очолював міське КП МШЕД. Посадовець за надання однієї із будівельних компаній можливості реалізувати вигідні контракти на проведення ремонтних робіт, вимагав «відкат» у розмірі 12% від суми авансового платежу. Під час передачі грошей депутата затримали. Гроші передавали в одному з закладів харчування Тернополя. Ремонт у майбутньому мали фінансувати з бюджету. Тоді за матеріалами СБУ прокуратура Тернопільської області відкрила кримінальне провадження за ч. 3 ст. 368 Кримінального кодексу України.

Йдеться про одержання неправомірної вигоди. Депутатові облради обрали запобіжний за-

хід — тримання під вартою із одночасним визначенням застави у розмірі 200 000 грн.

— Підозрюваний заставу одразу сплатив. Відповідно, під час слідства перебував на волі.

Депутатові облради обрали запобіжний захід — тримання під вартою із одночасним визначенням застави у розмірі 200 тис. грн. Підозрюваний одразу сплатив заставу і під час слідства перебував на волі

Я впевнений, що невдовзі буде оголошено судовий вирок і обвинувачена особа понесе відповідне покарання, — заявляв колишній уже прокурор Тернопільщини Олександр Мартинюк минулого року. Натомість слідство встановило, що директор

комунального підприємства «Архбудсервіс» та депутат облради у липні 2015 року переконав підприємця-підприємця у необхідності передачі коштів нібито для чиновників міськради,

а натомість отримує сприяння у фінансуванні робіт з утеплення двох житлових багатоквартирних будинків.

— Насправді тернопільський посадовець придумав схему привласнення 30 000 гривень і не збирався ці гроші нікому

передавати, — розповіла прес-секретар прокурора області Леся Гурецька. — Підприємець, що займався термомодернізацією будинків, звернувся до правоохоронців із заявою про вимагання у нього грошей. Керівника комунального підприємства затримали під час одержання ним 30 000 гривень неправомірної вигоди.

Погодившись із позицією прокурора, суд визнав обвинуваченого винним за ч. 1 ст. 190 КК України («Шахрайство»), за ч. 4 ст. 27 ч. 2 ст. 15 ч. 1 ст. 369 Кримінального кодексу України («Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі»). Та призначив йому покарання у вигляді двох років позбавлення волі. Засуджений має право подати апеляцію.

Відомі люди очима дітей

«RIA плюс» продовжує рубрику «Відомі люди очима дітей». Задля експерименту наш кореспондент показала дітям фото політиків, високопосадовців і відомих тернополян

Андрій Артимович — головний лікар

Христинка Снігур — художниця

Олена Барилко — власниця салону краси

Олена Юрик — журналіст

Олександр Хома — спортивний аніматор

Оксанка (5 р.):

☹☹ Цей дядько працює у будинку разом з іншими дядьками. Він — президент, і в нього багато роботи.

Стас (5 р.):

☹☹ Цей добрий дядько ремонтує діткам їхні машинки. Він їх мие, заправляє і міняє колеса.

Юрчик (5 р.):

☹☹ Ця тьотя працює лікарем. Вона лікує дітей, у яких болять животики. Щоб діти були здоровими, вона дає їм сиропчик.

Таня (5 р.):

☹☹ Ця тьотя танцює. Коли вона танцює, то в неї дзеленчить костюм.

Христинка (5 р.):

☹☹ Ця тьотя дуже красива. Вона, напевно, зірка. Її показують по телевізору, тому вона має багато гарних суконь.

Богданчик (5 р.):

☹☹ Ця тьотя любить кататись на каруселях. Вона постійно на них катається.

Єва (5 р.):

☹☹ Ця тьотя робить іншим тьотям гарні засічки. Вона їм плете косички, робить хвостики з бантиками.

Тарасик (5 р.):

☹☹ Ця тьотя рахує гроші. Вона — «бухтер». То така в неї професія.

Богданчик (5 р.):

☹☹ Цей дядько працює Бетменом. Він уночі літає містом і ловить поганих дядьків.

Таня (5 р.):

☹☹ Цей дядько гасить пожежі, коли горять будинки. Він — пожежник.

Водій «Таврії», виїжджаючи з автозаправки, не надав перевагу у русі і допустив зіткнення з авто «Фольксваген Пасат», повідомили у поліції

В обох чоловіків, які перебували у «Таврії», не було жодних шансів вижити, сказав лікар швидкої

НА МИКУЛИНЕЦЬКІЙ В АВАРІЇ ЗАГИНУЛИ БАТЬКО З СИНОМ

ДТП ■ Трагічна автопригода сталася у Тернополі біля Микулинецького цвинтаря у вівторок, 11 жовтня. Близько 8.10 у цьому місці зіткнулися «Фольксваген Пасат» і «Таврія Пікап». Загинули батько з сином

ВІТАЛІЙ ОНИСЬКІВ, 0-63-822-77-88,
ONYSKIV.VITALIY@GMAIL.COM

Через порушення правил дорожнього руху — ненадання переваги — у Тернополі загинули двоє людей.

«Таврія Пікап» виїжджала із заправки «ОККО», що на вул. Микулинецькій, 40б, у бік вул. Острозького і не надав перевагу в русі. У той же час «Фольксваген Пасат» на швидкості прямував повз заправку у бік заводу «Ватра». Як

наслідок — «Фольксваген» влетів у лівий бік вітчизняного авто, — розповідає один із патрульних поліції. — Внаслідок удару водій «Таврії» загинув одразу після зіткнення. А пасажир ще деякий час був живий. Одразу після прибуття патруль-

них поліцейських на місце ДТП примчали і дві машини швидкої допомоги. Лікарі докладали зусилля для того, щоб урятувати пасажирів «Таврії».

— Його травми були несумісні з життям, — констатував лікар однієї зі швидких, що прибули на місце аварії. — В обох чоловіків, які перебували у «Таврії», не було жодної цілої кістки, таким сильним був боковий удар зліва. На жаль, ми не змогли врятувати пасажирів «Таврії».

У вітчизняному автомобілі перебували батько з сином, пові-

домили у прес-службі патрульної поліції Тернополя. Батько - 1958 року народження, син — 1988 року народження.

Щодо 35-річного водія «Фольксвагена», то його шпиталізували. За попередніми даними, у нього струс мозку, пошкодження правого колінного суглоба та правої кисті.

— Це зіткнення було настільки сильним, що патрульним довелося розтягувати автомобілі, щоб врятувати людей, — коментує очевидець аварії тернополянин Василь. — Аварія сталася приблизно о 8.10.

Щобвилікувати Артемка, потрібно 170 000 доларів

МАР'ЯНА ДОХВАТ, 097-783-53-39
MARJANA.DOKHVAT@GMAIL.COM

Діагноз гострий лейкоз п'ятирічному Артемчику Гульовату зі Струсова лікарі поставили у три з половиною роки. Тоді цю хворобу змогли побороти, але, на жаль, лише на рік.

— 27 вересня цього року в Києві лікарі сказали, що у синочка рецидив лейкозу, — розповідає мама Артемчика Зоряна Гульовата. — Але ми не здаємося і віримо в те, що все подолаємо. Бог нам допоможе.

Зараз хлопчик лежить у гематологічному відділенні Тернопільської обласної комунальної дитячої лікарні. Там він проходить першу хіміотерапію. Загалом потрібно 10 курсів.

— Лікарі прогнозів не дають, усе в Божих руках, — продовжує пані Зоряна. — Допомогти врятувати нашого синочка можуть за кордоном. Але лікування там дуже дороге. Прийняти Артемчика готові в Білорусі та Ізраїлі. У наших сусідів на лікування потрібно 170 тисяч доларів, а в Ізраїлі — 200 тисяч євро.

Батьки п'ятирічного Артемчика Гульоватого просять допомогти зібрати кошти на лікування їхнього синочка

Самотужки зібрати кошти на лікування сім'я Гульоватих не може. Тому надіється на небайдужість людей і просить допомогти врятувати їхнього п'ятирічного сина.

Контактний номер мами хлопчика — Зоряни Гульоватої: 068-32-87-540.

Кошти на лікування Артема Гульоватого можна перерахувувати на р/р 29244825509100, «ПРИВАТБАНК» МФО 305299 код 14360570. Або на картку того ж банку — 4149 4978 1788 0869, отримувач — Гульовата Зоряна Богданівна.

Шахраї вкрали з картки 2000 гривень

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Незважаючи на багаторазові попередження працівників правоохоронних органів та банків, довірливі жителі області надають зловмисникам конфіденційні дані.

Черговий випадок трапився у Борщівському районі. До жінки зателефонували і представились працівником фінустанови.

— Чоловік повідомив, що працівники банку зафіксували декілька спроб зняття готівки з рахунку, — розповідають у секторі комунікації Головного управління Національної поліції у Тернопільській області. — Вони запропонували, аби забезпечити себе від крадіжки, якнайшвидше поміняти захисні коди. Жінка повідомила усю конфіденційну інформацію зловмиснику.

За кілька хвилин після дзвінка на телефон надійшло повідомлення про зняття готівки. Потерпіла втратила більше 2000 грн. Вона зателефонувала працівникам поліції.

— За фактом шахрайства відкрили кримінальне провадження,

— повідомляють правоохоронці. — Вкотре застерігаємо краян не повідомляти конфіденційних даних незнайомим. Пам'ятайте: працівники банку ніколи не телефонують клієнтам, щоб дізнатися їхні дані, а фінансові операції здійснюють безпосередньо при зустрічі з клієнтом у банку. Повідомте про такі види злодіянь усім знайомим та родичам. Не довіряйте власні кошти проїдисвітам.

Найчастіше шахраї намагаються надурити клієнтів «Ощадбанку» та «Приватбанку». Тобто тих фінустанов, які мають електронний сервіс. Охочі нажитись випитують PIN-код, CVV-код, пароль з sms тощо. Можуть представляти як працівниками банку, так і захищавленими у придбанні товару, виставленого на продаж через Інтернет. Тож у фінустановах нагадують, що ніколи не телефонують своїм клієнтам для уточнення даних. Якщо до вас зателефонували та пропонують у телефонному режимі надати якісь дані, покладіть слухавку та зверніться у найближче відділення вашого банку або самі зателефонуйте у банк.

АБОРТИ – «ЗА» ЧИ «ПРОТИ»

Дилема ■ Повна заборона абортів ні до чого доброго не призведе, адже у небезпеці буде здоров'я жінки, кажуть медики. Водночас активісти та релігієзнавці наголошують: аборт – це вбивство

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRIJ@GMAIL.COM

40-річна тернопілька після операції з видалення пухлини мозку завагітніла. Їй говорили: «Ти не виносиш цю дитину, ти можеш померти, роби аборт».

Навіть священники не зважувались відмовляти від абарту. Вона вважала неприпустимим переривати вагітність. Вирішила народжувати. Синочок уже пішов у перший клас. Із нею теж усе добре.

Цю історію розповідає консультант тернопільського консультативного центру Благодійного фонду «Дар життя» Надія Хомінська. Жінка вже 22 роки в русі «За життя». І вважає, що нема причин для вбивства дитини. Це, каже, лише наш егоїзм.

— Я не знаю такої причини, за якої ми могли б піти проти Бога, котрий сказав: «Не вбий!», — каже пані Хомінська.

У Польщі протестували

Нещодавно перед важким питанням вибору — заборонити аборти повністю чи ні — постала Польща. Та подібні дискусії точаться і в Україні.

Так, у Польщі нещодавно жінки страйкували проти прийняття змін до закону про заборону абортів. Згідно з цим законопроектом, у Польщі повинні скасувати так званий абортний компроміс, який діє зараз і дозволяє позбутися плоду у випадку згвалтування, серйозної генетичної вади чи загрози життю вагітної. Та масові протести змусили урядовців змінити свою думку. Відтак повної заборони абортів у Польщі все-таки не буде.

Діючий польський закон про аборти є одним із найсуворіших у Європі. В Україні ще з 2013 р. у Верховній Раді теж перебуває на розгляді законопроект щодо обмеження абортів.

У 12 тижнів — уже сформована дитина

— У нас законопроект про обмеження вже багато разів подавали на розгляд, але постійно відхиляють, — каже Надія Хомінська. — І жінки-депутати говорять, що аборт — це право жінки, зовсім не розуміючи, що дитина теж має право на життя. Якщо Бог допускає, щоб у жінки з'явилася дитина з вадами, то вона повинна це прийняти. Бо все, що Бог робить, він робить для добра. Для чого? Щоб жінка у цьому випробуванні зупинилася, відкрила очі та довірилася Богові. Бо якщо не до-

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ

Консультант Надія Хомінська показує на макетах у натуральну величину, як виглядає плід на різних тижнях вагітності. «Малюк», який жінка тримає у руках, 30 тижнів і він уже готовий до народження

віряться, то за цією проблемою прийде інше випробування.

Надія Хомінська наводить приклад трагедії, до якої призвів аборт.

— Дівчинка завагітніла у 15 років і мама потягнула її на пізній аборт — у 26 тижнів, — розповідає вона. — Це термін, коли достроково народжену дитину уже можуть виходити. Після абарту дівчинка померла. До речі, у 7 тижнів дитина вже навіть рухається, має серце, мозок. У 12 тижнів вона повністю сформована, у неї розвинені всі органи і системи, щоб забезпечити свою життєдіяльність. У 20 тижнів дитинка має органи чуття і реагує на те, що діється навколо неї.

Абортів менше

Повна заборона абортів ні до чого доброго не призведе, вважає завідувач консультативної жіночої консультації з центром планування сім'ї «Обласного клінічного перинатального центру «Мати і дитина» Павло Кашуба.

— Ми пережили це ще в Союзі, тоді аборти до середини 50-х ро-

ків були заборонені, — каже пан Кашуба. — Робили дуже багато кримінальних абортів. Це тягнуло за собою материнську смертність. Я виступаю проти абортів, але цілковита заборона — це не вихід. Потрібно, щоб суспільство було готовим до того, щоб цього не робити. Адже є дуже багато ускладнень і навіть летальних наслідків.

У Сімейному кодексі України йдеться, що жінка сама приймає рішення, що їй робити з вагітністю до 12 тижнів. До речі, в останні роки на Тернопіллі кількість абортів суттєво зменшилась.

— У 1997 році в області було 8-10 тисяч штучних (за бажанням жінки — прим. ред.) абортів, — каже пан Кашуба. — У 2015 році — 1283 аборти. З них за бажанням жінки — 590, 34 — за медичними показами від 12 до 22 тижнів, решта — викидні.

Коли є медпокази

У статті 291 Цивільного кодексу України чітко встановлено медичні покази до переривання вагітності.

Аргументи «проти»	Аргументи «за»
Аборт — це холонокровне вбивство ненародженої дитини.	У першому триместрі плід не можна розглядати як людську одиницю.
Цивілізоване суспільство не повинне допускати безкарного позбавлення життя.	При штучному заплідненні багато яйцеклітин теж гине, але це не називають убивством.
Усиновлення — це альтернатива абарту, яка дозволяє досягти того ж результату, тобто позбутися дитини.	Усиновлення — не альтернатива, тому що рішення про усиновлення жінка приймає сама, а вагітність настає без її бажання.
Аборт може призвести до ускладнень, які надалі можуть унеможливити зачаття і материнство.	Імовірність виникнення ускладнень у разі абарту за медичними показаннями дуже мала і ніяк не впливає на репродуктивне здоров'я жінки.
При насильстві чи інцесті вчасно вжити медичні заходи гарантують, що жінка не завагітніє.	Не можна змушувати жінку виношувати дитину, зачату в результаті насильства. Це тільки посилює її психологічну травму.
Аборт — це не один із методів контрацепції.	Іноді вагітність настає навіть у разі використання контрацептивів.
Жінки, які відстоюють своє право на аборт, повинні контролювати настання вагітності — оберігатися, використовувати протизаплідні засоби чи утримуватися від інтимної близькості.	Право жінки повністю контролювати власне тіло — одне з основних громадянських прав у будь-якому цивілізованому суспільстві.
Багато громадян — проти абарту, тому використовувати їхні гроші для державного фінансування абортів аморально.	Аборт — це медична процедура, яка входить у медичне обслуговування.
Більше третини абортів роблять неповнолітні або дівчата, у яких немає життєвого досвіду. Багато з них шкодують про це все життя.	Доля неповнолітніх матерів навряд чи є вдалішою, ніж життя тих, хто зробив аборт у підлітковому віці.
Аборт часто спричиняє важкий стрес і депресію.	Аборт викликає стрес, як і будь-яка складна життєва ситуація.

бокої інвалідизації.

Є і соціальні покази — вік вагітної, коли їй менше 15 років і більше 45-ти. Також переривають вагітність, що виникла внаслідок згвалтування.

— Та навіть у таких складних ситуаціях вибір за жінкою, — каже Павло Кашуба. — І у нас є випадки, коли жінки вирішують народжувати.

Попередити проблему набагато простіше, вважає фахівець. Просто треба, щоб кожен лікар сумлінно ставився до своїх обов'язків, провів бесіди з жінками, консультував, а вони щоб були уважнішими до себе. Тоді абортів поменшає.

— Забороною ми не можемо вирішити проблему, — наголошує лікар. — До речі, у нас це питання теж піднімали на рівні держави. Як не крути, завжди знайдуться медики, які робитимуть аборти підпільно. Або жінки пойдуть в інші країни. Я за те, щоб не забороняти аборти, а зробити суворішими умови їхнього дозволу. Не так, що жінка собі захотіла. Чому небажана вагітність? Хіба зараз брак інформації, малий вибір контрацепції? Адже є багато жінок, які потерпають від безпліддя і хочуть завагітніти, а ми докладаємо максимум зусиль для цього. Але є моменти, коли ми не можемо допомогти. Як батько, дідусь, лікар, я за те, щоб вагітність пройшла легко та завершилася пологами, щоб народилася здорова дитина, яка буде радувати всю сім'ю. Але якщо жінка народжує, наперед знаючи, що дитина буде з інвалідністю або за півроку помре, — це дуже важко. Адже залишитись наодинці з дитиною-інвалідом у нашій державі нині дуже складно.

КОМЕНТАР

Володимир
МОРОЗ (34 р.),
релігієзнавець,
експерт із соціального
вчення Церкви:

— Дебати щодо абортів — один із випадків, коли, за моїми спостереженнями, надзвичайно багато його учасників не знають, про що саме йдеться, але відчувають обов'язок щось сказати. Тут слід враховувати, що релігійні організації говорять не про заборону абортів як самоціль, а про потребу захисту життя кожної людини з моменту її зачаття до смерті. Усі прагнуть, щоб їхнє життя було захищеним, і Церква, яка вважає кожному людину за образом Божим, прагне створити такі умови. Тут виникає питання: чи ви хотіли б, щоб вас абартували? На захист ненароджених дітей релігійні організації в Україні виступали багаторазово. Були як заклики заборонити аборти, так і заклики захистити право на життя. Таку пропозицію змін до Конституції України пропонувала Всеукраїнська рада Церков і релігійних організацій у 2015-му. Ініціатива захистити життя ненародженої дитини не є закликком заборонити аборти. Ще з 2013 року на розгляді у Верховній Раді є законопроект про обмеження абортів, але не заборони, як неправдиво пишуть деякі видання. Автори документа пропонують залишити три випадки: якщо вагітність

загрожує життю вагітної; якщо є медпокази через патологію плоду, несумісної з життям після народження дитини; якщо в судовому порядку доведені факти зачаття у результаті згвалтування.

Якщо проект приймуть, то в Україні буде так, як тепер у Польщі, де протестують проти скасування документа. Звісно, у Польщі є прихильники того, щоб послабити законодавство. Тоді воно теоретично могло б наблизитися до українського. У нас же абартувати дитину — називати ненароджених плодом, як на мене, є лише замінною незручного терміну на умовно м'якший — можна не тільки через медпоказники, а й через соціальні. Це, наприклад, коли вагітна сидить без роботи і думає, що не прогодує дитину, або має інших дітей, тому ця — небажана. Однозначну характеристику таких випадків дати годі. Альтернативою абортам може бути «Вікно життя», яке у Тернополі є також. Але у нього дітей ще не клали. Вочевидь, у сучасній українській культурі комфортніше зробити аборт і далі ходити святити паски до церкви, аніж народити (Церква акцентує — зберегти життя) і віддати на всиновлення. Річ у тому, що люди схильні турбуватися тим, «що скажуть інші». З іншого боку, прибилою кожна десята сім'я в Україні своїх дітей мати не може. На всиновлення стоять черги. Ще раз наголошу, що проект заборони абортів в українському парламенті наразі немає.

ПЕРЕВІРЕНІ КВАРТИРИ

Інспектор RIA особисто фотографує квартиру та перевіряє ціну, місцезнаходження, поверх та стан ремонту.

Викликайте Інспектора RIA (067) 431 54 92

3 кімнатна, Східний

55 000 у.о.
площа: 75 м²/56 м²/12 м²
поверх: 1/10, цегла

Власник. Ло., підігрів підлоги, котел Арістон.

Андрій
(099) 176-28-63

перевірена квартира
dom.ria.com/id/10918489

5 кімнатна, Новий світ

97 000 у.о.
площа: 160 м²/-/33 м²
поверх: 9/10, цегла

Інд. о., тепла підлога, охоронна спеціалізація. Поряд є школа, дитячі садочки, магазини, зупинка.

Андрій
(067) 781-57-25

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11063807

1 кімнатна, Старий парк

27 500 у.о.
площа: 38 м²/-/8.3 м²
поверх: 6/7, цегла

Свіжий ремонт, ніхто не жив, з меблями. Власник.

Микола
(068) 851-90-41

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11285299

3 кімнатна, Дружба

52 000 у.о.
площа: 96 м²/-/12 м²
поверх: 5/7, цегла

Автономне опалення, чистова стяжка.

Руслан
(095) 924-40-50

перевірена квартира
dom.ria.com/id/6244779

2 кімнатна, Центр

70 000 у.о.
площа: 67 м²/33 м²/-
поверх: 2/10, цегла

Кухня-студія. Сучасний, дорогий ремонт. Кухня з меблями і технікою Bosch. Котел Baxi.

Богдан
(067) 672-91-25

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12171865

2 кімнатна, Східний

42 000 у.о.
площа: 56 м²/31 м²/9.1 м²
поверх: 1/10, цегла

Підігрів підлоги по всій квартирі, інд. опалення, меблі, сантехніка і техніка входить в ціну.

Андрій
(099) 176-28-63

перевірена квартира
dom.ria.com/id/10921264

3 кімнатна, Газопровід

35 000 у.о.
площа: 60.6 м²/-/7.5 м²
поверх: 3/5, цегла

Тихий р-н, поблизу є школа, дит. садок. Власник.

Андрій
(097) 852-64-59

перевірена квартира
dom.ria.com/id/10395171

1 кімнатна, Лучаківського

27 500 у.о.
площа: 37.8 м²/-/
поверх: 2/9, цегла

Кухонний куточок, пр. машинка, лічальники.

Галина
(096) 731-07-93

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12058635

2 кімнатна, Дружба

40 000 у.о.
площа: 55 м²/30 м²/8 м²
поверх: 7/9, цегла

Дубові паркети, дерев'яні міжк. двері. Інд. опалення

Ірина
(097) 346-21-85

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11336897

3 кімнатна, Цукровий завод

38 000 у.о.
площа: 64 м²/40 м²/9 м²
поверх: 1/5, цегла

Чешка в ід. стані, котел Вайлант, пл. вікна, тепла підлога в кухні.

Слава
(097) 212-24-47

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11085028

1 кімнатна, Березовиця

25 000 у.о.
площа: 40.6/-/9.8 м²
поверх: 1/9, цегла

Зданій буд., є всі док. Високий 1 пов., в цілому є жила квартира.

Оксана
(098) 259-19-75

перевірена квартира
dom.ria.com/id/9645008

1 кімнатна, Бам

20 000 у.о.
площа: 34/18/6 м²
поверх: 4/9, панель

Кв. обжита, добротна. Балкон (утепл.), заklenні м/п вікнами.

Володимир
(067) 699-72-56

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12051200

3 кімнатна, Канада

39 500 у.о.
площа: 69.3/41.6/9.3 м²
поверх: 1/9, цегла

Обжита кв. Добудова узаконена, з надвору ліжкоплат, корид.

Володимир
(067) 699-72-56

перевірена квартира
dom.ria.com/id/9573083

2 кімнатна, Дружба

37 500 у.о.
площа: 68 м²/61.2 м²/16 м²
поверх: 3/5, цегла

Терміново. Без торгу. Без комісійних (від власника). Квартира в новобудові. 3 інд. о.

Володимир
(097) 798-28-14

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11574953

2 кімнатна, Новий світ

38 900 у.о.
площа: 52 м²/-/22 м²
поверх: 2/3, цегла

Власник. Новобудова. Технічно буд. зданий. Район тихий.

Іван
(097) 921-69-95

перевірена квартира
dom.ria.com/id/11509489

1 кімнатна, Бам

19 000 у.о.
площа: 29/14/10 м²
поверх: 9/9 цегла

Новобудова. Повноцінна висота. Є/р, інд. оп., тепла підл., не кутова.

Віктор
(097) 907-77-09

перевірена квартира
dom.ria.com/id/12152889

33

перевірені
квартири Тернополя
на DOM.RIA.com

Агентства нерухомості Тернополя,
в яких є перевірені квартири
на DOM.RIA:

«Альянс», «ВІСОН»,
«Фієста»

ЕЛЕКТРОННІ ПІДРУЧНИКИ РОЗВАНТАЖАТЬ ПОРТФЕЛЬ І «ЗАВАНТАЖАТЬ» ОЧІ

Підручники ■ З появою у відкритому доступі електронної версії підручників полегшає і навчання, і портфель школяра. Так вважають у Міносвіти. Частина батьків у відкритий доступ не вірить і таку версію панацеєю не вважає

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,
SVITLANA.GRUVAS@GMAIL.COM

Електронна альтернатива паперовим підручникам може як значно спростити життя школяра, бо не доведеться носити важкі портфелі, так і ускладнити. Адже навіть за великої кількості плюсів тернопільські батьки мінусів теж нараховують чимало.

Йдеться як про вартість гаджетів, які учні використовують для користування електронними версіями підручників, так і про їхній вплив на здоров'я школярів.

Тим часом у Міносвіти повідомляють про намір при закупівлі підручників наступного року наполягати на виданні електронної версії.

— Ми у розмові з видавцями при будь-яких закупівлях, у тому числі підручників, уже з наступного року вимагаємо від них електронну книгу водночас із паперовою, — цитують нещодавню заяву міністра освіти Лілії Гриневич столичні видання. — Завдяки тому, що ми матимемо електронну книгу, її можна тиражувати в сучасній шкільній бібліотеці, а також можна буде завантажувати на планшет дитини і не носити

хорошої якості, то вона використовуватиме його і для ігор. Якщо дати дешевший, такий, що не підтримуватиме перегляд відео, не закачуватиме ігор, то він погано відобразить і зображення, текст, — каже тернопілька Оксана Шевчук, мама 11-річної школярки. — Псуватимуться очі. Я б хотіла, щоб моя дитина вчилася лише за стандартним паперовим підручником.

Окрім того, деякі тернопільяни сумніваються і щодо втілення заяви Міносвіти про виклад електронних версій у публічний доступ. Мовляв, тоді автори підручників втрачатимуть потенційні гонорари. Тож хтось у копійку з такою ідеєю влетить — або держава, або батьки. Але тут слід зазначити, що гонорар може виплачувати держава — за написання, а не видавці за продаж. У світі така практика поширена.

Зробить навчання цікавішим, але...

Тернопілька Іванна Лазар, мама другокласника, до такої альтернативи ставиться скептично. Каже, що якщо діти захочуть користуватися виключно електронними версіями, то це додатково

із таким твердженням не згідна інша тернопілька — Ірина Чубата. Її донька уже кілька років користується електронними версіями підручників. І вона — не виняток, бо гаджети має більшість учнів її класу.

— Легенький планшет, а до того — електронна книжка у портфелі заміняє мої дитині величезну купу підручників, — каже вона. — У молодших класах доньці було дуже важко носити стільки книжок, тому електронна версія — це для нас вихід із ситуації. Коли ще не було планшета, я щоранку носила її портфель до зупинки, бо дитина ледве його піднімала. Чомусь ті батьки, які проти електронних підручників, говорять лише про шкоду для зору, але не згадують про дитячий хребет, який не витримує такого вантажу. Звідси і сколіоз, і інші проблеми. А те, що дитина грається гаджетом, як іграшкою, чи може його розбити, — це «побічний» ефект. Важливо удома говорити з дитиною про це і прищеплювати їй бережливе ставлення до речей. І не лише до тих, що є її власністю, а й тих, які оточують скрізь.

Тільки як альтернатива

Неоднозначно до електронних версій ставляться і самі педагоги. Приміром, як варіант для навчання до завезення нових підручників на початку навчального року директори шкіл називали й електронні підручники. Про це ми писали у статті «Школи стартували без обіцяних підручників». Однак стандартний підручник, кажуть педагоги, таки має залишатись на першому місці. Електронна версія — як альтернатива.

— У нашій школі учні і вчителі користуються електронними підручниками, — каже директор школи №28 Лілія Вавринів. — І централізовано ще минулого року всі школи були проінформовані щодо сайтів. Але сьогодні ні для вчителів, ні для учнів, ні для батьків не є проблемою шукати інформацію з допомогою Інтернету. Майже у всіх учнів є гаджети. Сучасний учень дуже мобільний і практичний.

База шкіл, на думку пані Вавринів, не відповідає вимогам сьогодення. Однак ми живемо в інформаційному суспільстві, де можна отримати будь-яку інформацію.

— Думаю, що паперовий варіант все-таки має право на існування. І сучасні бібліотеки, книгарні неможливо уявити без книг, — додає вона.

Без книг не бачить навчального процесу і тернопільський вчитель Оксана Коваль. Будучи педагогом і мамою школярів, жінка насамперед переймається їхнім здоров'ям.

— Моя донька місяць покорис-

АРХІВ НАДІЇ КОНИК

Тернопілька Неля Залецька каже, що не хоче, аби її дитина використовувала планшет для навчання

«Моя донька місяць покористувалась планшетом, і ми тепер водимо її до лікаря, — каже пані Коваль. — І це вона просто розважалась, не вчилася. А що було б, якби вона використовувала його для навчання?»

величезні портфелі, наповнені важкими підручниками.

Також у Міністерстві уточнили, що вимогу про електронну версію закладатимуть у контракт із видавництвами. Тут планують, що електронна версія буде у відкритому доступі. Тобто питання законності скасування відпаде. При цьому освітнє відомство і далі виконуватиме вимогу про забезпечення шкіл підручниками у паперовому варіанті.

Хто платитиме

Чи є електронна версія виходом із ситуації, чи можна розглядати її як основний інструмент для навчання, а чи тільки як альтернативу, ми поцікавилися у тернопільських батьків та вчителів. Вони погоджуються, що електронні підручники можуть спростити життя школярів. Однак додають, що сучасна дитина і так багато часу проводить за гаджетами. Тож чи варто вкладати електронні носії у руки школяра і для навчального процесу — ще питання. Говорячи про електронні підручники, варто визначити, яку техніку використовуватиме дитина для роботи з електронною версією підручника — «читалку», телефон з великим екраном чи планшет.

— Якщо дати дитині гаджет

навантаження на батьків.

— Книжки рвуть шороку, — розповідає вона. — А планшет? І місяця не мине, як він поламається. Планшет — недешева забавка. Діти весь час сидять у телефоні, а так будуть сидіти ще у планшетах. Я сину спеціально віддала свій старий телефон тільки для того, щоб можна було з ним зв'язатись і щоб він не грався на уроках. Але він все одно придумав собі розвагу: дзвонить по всій телефонній книзі. Тому я за те, щоб діти поважали книгу.

За словами пані Іванни, електронний підручник і справді зможе зробити навчання цікавішим. Адже дитина зможе до навчального матеріалу переглядати і фільми за темою. Приміром, з географії. Тоді може зникнути і потреба у дорогих телевізорах з великим екраном.

— Було б цікаво, якби хтось спеціально розробив такий проєкт для дітей, програму, де буде календар й автоматично вноситиметься домашнє завдання, — додає вона. — А до кожного параграфу — відео з викладеним матеріалом, мультимедійні презентації. Так будь-який предмет став би доступнішим і цікавішим. Але цього немає. Тому електронна альтернатива не видається мені панацеєю.

тувалась планшетом, і ми тепер водимо її до лікаря, — говорить пані Коваль. — І це вона просто розважалась, не вчилася. А що було б, якби вона використовувала його для навчання? Більше проблем.

За словами вчительки, на закупівлю підручників Міносвіти кинуло величезні кошти. Та про електронні версії не йшлося. А видавці просто їх так не дають.

— Електронні підручники з деяких предметів дуже складно роздобути, а якщо вдається — то проблема в тому, що там іще більше помилок, ніж у друкованих, — каже вона. — Здається, що закинули чорновий варіант

без вчитки. Трапляється і таке, що варіанти завдань в електронних варіантах не співпадають з друкованими.

Виключно як альтернативу, а не постійний засіб для навчання розглядає гаджет і вчитель історії Ольга Мозгова.

— Коли я чую такі розмови, то драгуюсь. Може, вони потім і всім учням окуляри куплять? — каже вона. — Окрім того, не всі мають змогу купити той гаджет. І як себе у такому класі відчуватиме дитина без нього? Якби держава мала якусь програму, за якою можна було б закупити гаджети для учнів за зниженою ціною, тоді інша справа.

КОМЕНТАР

Наталія ВОЛОТОВСЬКА,
лікар-офтальмолог,
кандидат медичних наук

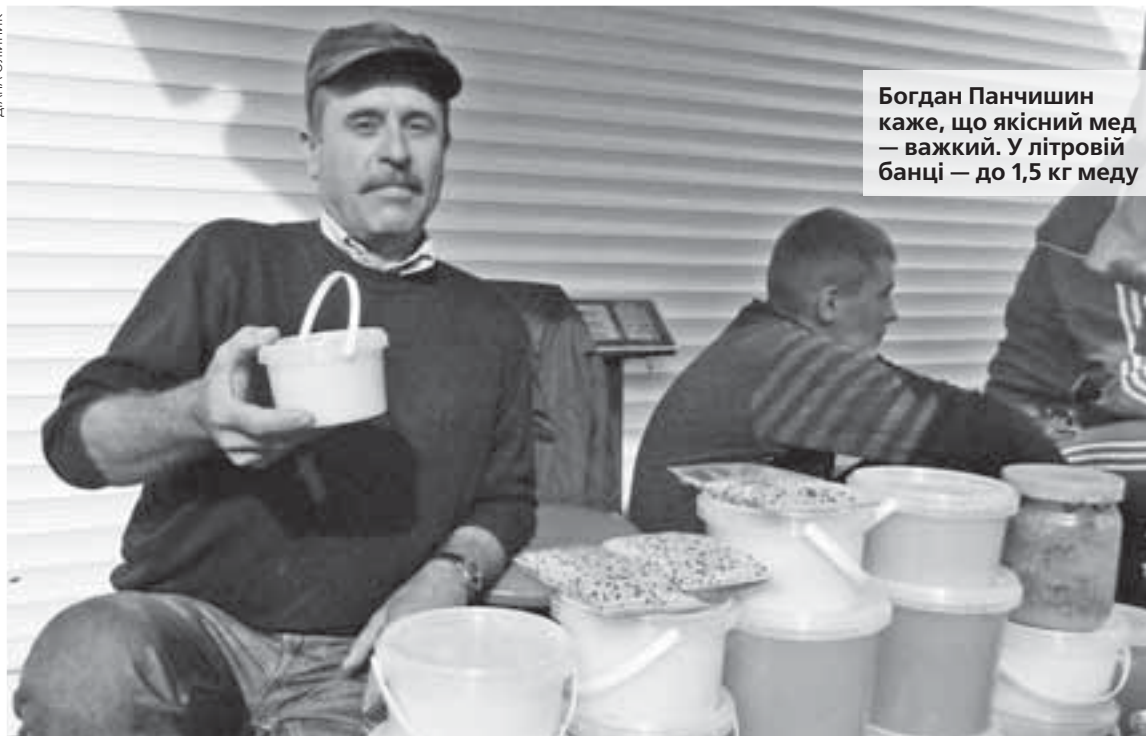
— Використання гаджетів — це уже вимога часу. Але є різниця у тому, що саме для навчання використовує дитина — смартфон, планшет чи «читалку». Приміром, якщо говорити про негативи використання смартфонів дітьми, то виникають сприятливі умови для розвитку міопії (короткозорості). Також може бути надмірне світлове навантаження на сітківку, через це з часом розвивається виснаження запасів зорових пігментів. «Квіточками» буде «кура-

ча сліпота», або зниження зору в темряві. Особливо це актуально, якщо дитина використовує смартфон у темряві, без зовнішнього освітлення. А вже у старшому віці можливий розвиток дегенерації сітківки. Крім того, дуже небезпечним є виникнення психічної залежності, особливо такі порушення, як селфманія і лудоманія (ігроманія). Як на мене, то смартфони загалом не варто використовувати для навчання. Навіть незважаючи на високі технічні характеристики цих гаджетів. Найкращий варіант для дитячого ока — PocketBook, або так звана читалка. Її наше око сприймає, як звичайний підручник.

ЯК ПРАВИЛЬНО ВИБИРАТИ МЕД

Важливо ■ Тепер весь мед уже має бути застиглим, кристалізованим. Виняток — мед з акації, який може бути рідким впродовж двох років

ДІАНА ОЛІЙНИК

Богдан Панчишин каже, що якісний мед — важкий. У літровій банці — до 1,5 кг меду

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLJNYK@GMAIL.COM

Весь мед продають на ринку на Шептицького за ціною 90 грн/літр. На Центральному ринку ціни різні: квітковий, соняшниковий — 80 грн/л, липовий — 90 грн/л, гречаний — 100 грн/л.

Людмила Миськів із чоловіком багато років тримають пасіку у Зборівському районі. Щоб вибрати хороший мед, жінка радить орієнтуватися на свій смак.

— Хтось любить квітковий мед, хтось — гречаний, інші — липовий. Кому треба від кашлю — бере квітковий, а якщо для печінки, серця, імунітету — купують мед, де більше заліза. Це гречаний чи гречано-липовий. Хто часто має нежить, вразливе горло, найкраще обирати мед у стільниках — забрус, — розповідає пасічниця.

Завжди куштуйте мед перед тим, як купувати, радить пані Людмила.

— Крупинка може бути більша чи середня. Така природа меду, таким його зробила бджола, — пояснює жінка. — Якщо мед маслянистий, це не означає, що він підроблений. Так само, як і крупнозернистий — це зовсім не означає, що туди додали цукор. Ми наперед не знаємо, яким буде мед. Усе залежить від того, яким

його законсервує бджола. Головне для людей знати, що зараз весь мед має бути застиглим, кристалізованим, а не рідким.

Зрілий мед — кристалізований

Богдан Панчишин із дружиною 20 років тримають пасіку у Малому Ходачкові. Мед возять на перевірку у лабораторію. На пасіку родина має паспорт. Пан Богдан підтверджує, що мед уже має бути кристалізованим. Це перша ознака якісного продукту. Виняток — мед з акації, який не кристалізується впродовж двох років. Він буде такої густини, як живиця. До речі, у наших краях чистий мед з акації — це рідкість, каже пасічник.

Чоловік додає, що мед білого кольору — квітковий, з садів. Жовтуватий — з різотрав'я, темно- чи світло-коричневий — гречаний.

— Вибирають мед не стільки за кольором, як за смаком. Купувати

треба той, який вам смакує, — радить пасічник Богдан Панчишин. — Усе треба куштувати. Гречаний мед дере в горлі, він важкий на шлунок. Ніжний на смак — білий. Також дуже ніжний — із різотрав'я. Мій мед ніхто з покупців не перевіряє ні хлібом, ні йодом, ні хімічним олівцем. Приходять ті, хто роками купує у мене цей продукт. Вони знають, який він. Перші покупці, які не купували раніше, спочатку куштують, питають про пасіку, часом цікавляться, чи маю на мед сертифікат.

Продукт можна вибирати і за запахом. Найбільш насичений запах — у гречаного меду, квітковий — менш запашний. Дуже сильно пахне мед з акації і липи.

— Кожен пасічник вам скаже, що найкраще купувати зрілий мед, тобто такий, що вже кристалізувався, — розповідає пан Богдан. — Якщо мед незрілий, може зіпсуватися. У ньому велика водність,

тому він дуже рідкий. Якщо у вас на столі буде стояти зрілий мед, то навіть якщо ви наберете його шматочком хліба і там залишаться крихти, продукт не зіпсується.

Зрілим він буде тоді, коли принаймні половину рамки стільників запечатають, пояснює пасічник. Тоді мед можна викачувати.

— Коли починав пасічникувати, не знав цього, то бувало, що мед киснув, — зізнається пан Богдан. — Багато пасічників знають, що так не можна робити, але все одно викачують мед — на продаж.

— Люди питають: «А чого мед зараз не рідкий?». Пояснюю, що він таким має бути, бо гусне, кристалізується, — додає пан Богдан.

Щодо цукру в меді думки пасічників різняться. Одні рекомендують, що справжні пасічники цукром бджіл не годують, інші зазначають, що невеликий відсоток цукру у солодких ласощах може бути. Зрештою, це допускається

і за ветеринарними стандартами.

— Якщо є 2-3% цукру, то нічого, може бути й більше, — пояснює Богдан Панчишин. — Навесні бджіл підгодовують, щоб сім'я мала більше сили, цукровим сиропом: по 200 мл через день, аби бджоли годували молодий розплід. Але не так, щоб дати 3 л сиропу, аби з нього бджоли зробили мед. Пасічник повинен знати міру.

Має слоїк 35-річного меду

Орест Грім із села Шили Збарзького району пасічникує майже 50 років.

— Пасіка в мене за 300 метрів від лісу, це дуже чисте місце, — розповідає чоловік. — Путівки бджолам ми не випусемо, вони самі знають, куди летіти. Що бачить бджола, те і бере.

Пасічник радить купувати мед в того, кому довіряєте, а ще — орієнтуватися на колір, запах, смак.

— Гречаний має сильний запах, вишнею пахне, а лісовий — цукерками, — каже пасічник. — Варто зважати, які відчуття залишаються після дегустації меду на язичку. Я раджу брати квітковий мед дітям, а гречаний — старшим. Мед з акації добрий для тортів, а гречаний — для печива.

Якщо мед — не підробка, то довго розчиняється у воді, пояснює чоловік. Свіжовикачаний продукт тягнеться, а як застигає, тобто кристалізується, трохи втрачає запах. Зрілий мед не псується роками.

— Я маю трілітровий слоїк меду, якому 35 років, — розповідає пан Орест. — Щороку куштую його, і він добрий. Правдивий мед не втрачає своїх властивостей. Бажано тримати його в темному і прохолодному місці при помірній температурі. В холодильнику — не можна. Мед любить спокій. Якщо техніка вібує — він погано зберігається. До речі, мінусова температура меду не шкодить.

Справжній мед чи підробка, скаже лише лабораторія

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLJNYK@GMAIL.COM

В якісному меді не повинно бути крохмалю, борошна, забагато вологи і домішок, він має бути процидженним і вивітраним, зазначають фахівці.

Мед, який потрапляє на продаж на ринки, перевіряє обласна державна лабораторія ветеринарно-санітарної експертизи. Можливість перевірити солодкий продукт є у лабораторії на Центральному ринку.

Зокрема у лабораторії перевіряють колір, смак, аромат, консистенцію солодких ласощів, а також наявність механічних домішок та ознак бродіння. З фізико-хімічних показників визначають масову частку води, діастазну активність, кислотність, наявність квіткового пилка.

— Діастаза — це фермент, який показує, наскільки корисний мед, чи це не підробка, — пояснює ветсанексперт Марія Болешук. — Коли мед має багато ферментів, це відчувається на смак. Якщо він гострий, терпкуватий, дере у горлі, отже, ферментів багато. Це добре.

Таким переважно є гречаний мед.

Також у лабораторії визначають цукри — фруктозу, глюкозу і чи не перевищена кількість сахарози, тобто цукру.

— Загалом глюкози, фруктози у меді має бути не менше 65%, інакше це підробка, — пояснює фахівець. — Якщо пасічники не годували бджіл цукром, то сахарози в меді мало. Цукру допускається до 6%. Число діастази повинне бути в межах 6-50. У меді, який привозять на ринок, це число переважно у межах 13-38. Чим воно більше, тим більше ферментів має продукт бджільництва, тим кращі його лікувальні властивості.

Без води меду не буває, але воно має бути не більше 21%, адже це розчинник усіх мінеральних солей, мікроелементів. Якщо вологи більше, до реалізації такий мед не допускають.

— Покупець меду на ринку може орієнтуватися на його смак, запах, колір, звернути увагу, чи він кристалізувався, — зазначає ветсанексперт. — Якщо цього не відбулося, то свідчить про високу вологість продукту. Це погано, бо такий мед може

Купуючи мед, споживачеві варто просити у продавця висновок лабораторії ветсанекспертизи. У ньому вказують вміст води, кислотність, діастазу, інвертні цукри, роблять інші дослідження

розшаруватися, він неякісний і довго не зберігається, а усі його показники занижені.

Щодо текстури меду, тут теж кожен має свої уподобання, пояснює фахівець.

— Чим більші кристали, тим більше в меді глюкози, — каже Марія Болешук. — А той, що має більше фруктози, — дрібнокристаличний. Його можна намастити на хліб, як смалець. Тобто вибір для

споживача полягає в тому, якої структури мед йому більше подобається. В обох випадках солодкий продукт якісний.

Перевіряючи мед, у лабораторії розглядають зразки під мікроскопом і з'ясовують, чи є у ньому пилки, з яких він рослин.

— «Діагноз» меду, тобто його назву, ставимо за назвою рослини, яка цвіте у той чи інший час, — зазначає фахівець. — До речі, виявлення зерен пилки вказує на натуральність меду (у грамі меду міститься від декількох сотень до декількох тисяч зерен пилки). У фальсифікованому продукті зерен пилки рослин немає або їх дуже мало, а наявність дріжджових клітин вказує на ознаки бродіння.

Окрім того, мед досліджують і на крохмаль. За спостереженнями фахівців лабораторії, останнім часом його не виявляли, бо мед із крохмалем швидко псується. Якщо він кисне, видно бульбашки повітря на поверхні, на смак продукт кислий, він збільшується в об'ємі. Таке стається, коли солодкі ласощі перелили у брудний посуд чи вони мають високу вологість.

Особливий День Представника з нагоди 130 років AVON!

ТІЛЬКИ ДО ДНЯ ПРЕДСТАВНИКА¹ AVON!

Втілюй мрію разом з AVON – ставай власником

АВТОМОБІЛЯ² ВІД AVON!

ПРИЄДНУЙСЯ ДО AVON

Бери участь у Акції до Дня Представника¹!

Зареєструватися Представником, а також отримати інформацію про деталі умов акції, можна на сайті my.avon.ua

Більше, ніж краса

AVON

Лариса Усатя,
Партнер компанії AVON

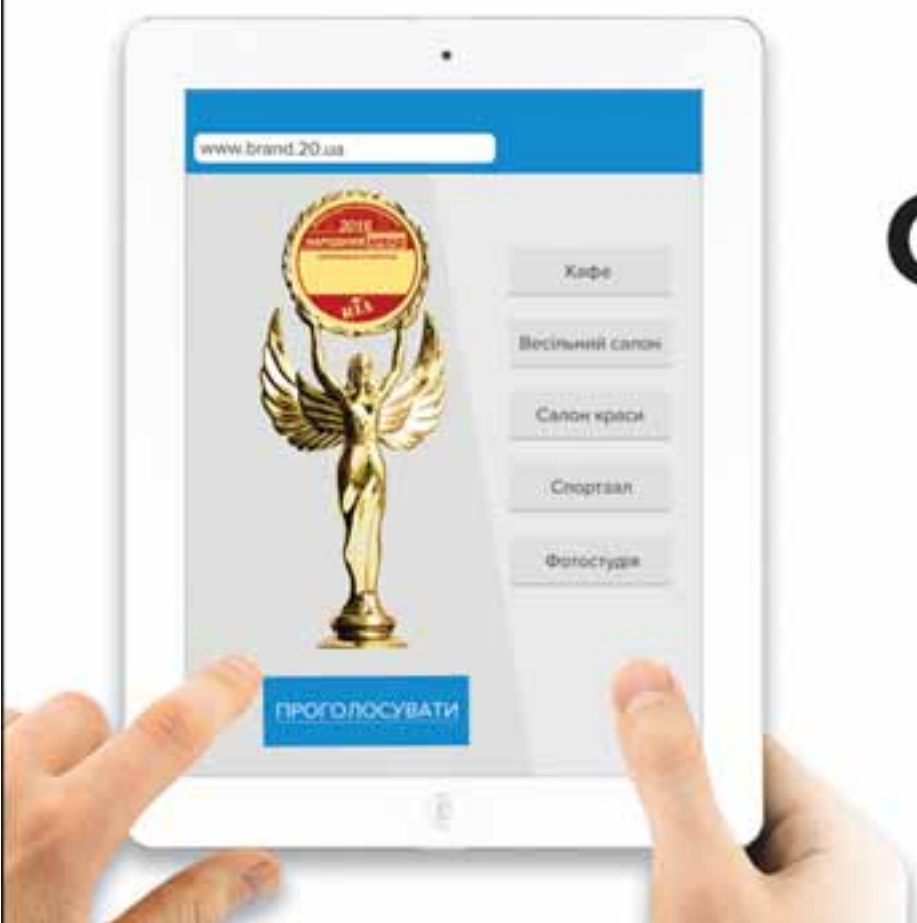

Стань
власником
авто!

СКОРИСТАЙСЯ СВОЇМ ШАНСОМ!

1. Представник - особа, зареєстрована в компанії AVON в Україні. Особливої угоди з партнером Дистрибуторська компанія не укладає. 2. Автомобіль - новий автомобіль, який належить до категорії легкових автомобілів за Типом ТСВ. Автомобіль повинен бути зареєстрований в Україні. 3. Акція до Дня Представника - акція, яка проводиться в Україні, з метою стимулювання продажів AVON до Дня Представника. 4. Зареєструватися Представником - це означає, що ви повинні зареєструватися в AVON до Дня Представника. 5. Зареєструватися Представником - це означає, що ви повинні зареєструватися в AVON до Дня Представника. 6. Зареєструватися Представником - це означає, що ви повинні зареєструватися в AVON до Дня Представника. 7. Зареєструватися Представником - це означає, що ви повинні зареєструватися в AVON до Дня Представника. 8. Зареєструватися Представником - це означає, що ви повинні зареєструватися в AVON до Дня Представника. 9. Зареєструватися Представником - це означає, що ви повинні зареєструватися в AVON до Дня Представника. 10. Зареєструватися Представником - це означає, що ви повинні зареєструватися в AVON до Дня Представника.

382326_int

НАРОДНИЙ БРЕНД 2016

Обираєш ти -
RIA нагороджує

Найбільше народне голосування розпочалось. 11-й рік поспіль тернополяни обирають свої улюблені бренди. Проголосуй на сайті brand.20.ua

Генеральний партнер

Приймає

Виграй планшет

Планшет буде розіграний серед усіх голосуючих на церемонії нагородження у грудні

ЩО ДОПОМОЖЕ ПРИ ВІРУСНИХ ХВОРОБАХ

Важливо ■ Негайно викликайте лікаря, якщо дитині неможливо збити температуру звичними жарознижувальними ліками, гарячка посилюється за короткий час, а дитина марить і її неможливо напоїти, бо постійно блює і з'явилася задишка

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,
DIANA.OLJNYK@GMAIL.COM

Сезон застуд у Тернополі уже почався. Найбільше хворих серед малюків віком 1-4 років. Що варто, а чого не варто робити при ГРВІ, «RIA плюс» запитала у дитячого інфекціоніста, завідувачі інфекційним відділенням Тернопільської міської дитячої комунальної лікарні Ольги Дивоняк.

— Найчастіше батьки скаржаться на підвищення температури у дітей до 38-39 градусів, нежить, кашель, захриплість, головні болі, — зазначає лікар.

Ці ознаки характерні для будь-якої гострої респіраторної інфекції як вірусного, так і бактеріального походження. На вірусні інфекції припадає близько 80% усіх гострих респіраторних інфекцій. Приблизно 20% — інфекції бактеріального походження. З вірусних інфекцій у попередні роки найчастіше реєстрували грип, парагрип, аденовірусну, риновірусну та респіраторно-синтиціальну інфекцію.

При грипі характерна висока температура впродовж 3-5 днів та інтоксикація — ломота у суглобах, м'язах, головні болі, особливо у лобній ділянці. Може бути блювота на тлі високої температури, висипання у верхній частині тулуба.

Поки що дітей із клінічними ознаками грипу в інфекційному стаціонарі не було. Найчастіше зараз йдеться про гострі респіраторні вірусні інфекції.

— Особливо небезпечні ГРВІ з явищами нейротоксикозу — коли є висока температура, головний біль, блювота й інші прояви. Їх потрібно відрізнити від гострого менингіту, який уже становить загрозу життю дитини, — зазначає Ольга Дивоняк. — Тому хоча застерегти батьків не займатися са-

молікуванням. Одразу викликайте дільничного педіатра, сімейного лікаря чи швидку, якщо це стається вночі.

Адже така загальна ознака, як підвищення температури, може бути характерна для початку будь-якої інфекційної хвороби.

— Батькам варто негайно звернутися до лікаря, коли температура погано збивається жарознижувальними препаратами і якщо вона піднімається через кожні три години, — пояснює Ольга Дивоняк. — Маму має насторожити, якщо дитина відмовляється від їжі і пиття, з'явилася задишка. Бо вона не завжди пов'язана з підняттям температури, а може свідчити про те, що в дитини починається пневмонія. Поява блювоти чи діареї — теж тривожна ознака, бо дитина втрачає велику кількість рідини і може потребувати не лише цілодобового лікарського нагляду, а й серйозної медикаментозної терапії. Насторожити батьків повинні порушення поведінки дитини (дуже збуджена чи, навпаки, надто квола, сонлива) та порушення свідомості (запаморочення, марення), а також судоми. Це має спонукати батьків негайно викликати лікаря.

Антибіотики призначає лікар

Чітку відповідь про природу інфекції отримують лише після лабораторних аналізів, пояснює лікар. — Далекі не всі інфекції потребують призначення антибіотиків, — каже дитячий інфекціоніст. — Якщо дитина три дні має гарячку, але без симптомів бактеріальної інфекції: гнійного тонзиліту — нальотів на мигдаликах, епіглотиту — запалення надгортанника, пневмонії, синуситу, отиту, то про антибіотики не йдеться.

Тернополянка Тетяна Пилипів каже, що діти у групі масово хворіють, тож її маленька Соня то ходить у садок, то сидить удома

Призначити антибіотик має право лише лікар, зазначає Ольга Дивоняк.

— Важливо пам'ятати, що антибіотик не зб'є температуру, не подіє на віруси, — пояснює дитячий інфекціоніст. — Частий прийом антибіотиків виходить в організмі дитини флору, яка потім стає нечутливою до цих препаратів. Це змушує лікарів згодом призначати іншу групу антибіотиків або збільшувати дозу звичних.

З першого дня захворювання за дитиною повинен спостерігати дільничний педіатр, наголошує Ольга Дивоняк.

— Дитині з першого дня призначають антибіотики, якщо вона має гнійний наліт на мигдаликах або

якщо є клінічна пневмонія, — наголошує інфекціоніст. — Але якщо є лише температура, покашлювання, дряпання у горлі, терапія антибіотиком не показана.

Противірусне — лише при грипі

Є визначені стандарти у лікуванні грипу та ГРВІ дорослих і дітей, наголошує Ольга Дивоняк.

— При грипі призначають противірусну терапію препаратами «Таміфлю», «Реленца», «Ремантадин», — розповідає інфекціоніст. — При інших респіраторних вірусних інфекціях без противірусних препаратів можна обійтися.

За лікарськими протоколами при вірусних застудах діти повинні

отримувати симптоматичне лікування. Насамперед це жарознижувальні препарати з діючою речовиною ібупрофен чи парацетамол. Дитина повинна багато пити. Якщо є нежить, треба очищувати ніс сольовими розчинами. При сухому чи вологому кашлі — використовувати відповідні препарати для зняття цих симптомів.

Ліки «для імунітету», вітаміни, біологічно активні добавки не передбачені для лікування ГРВІ. До того ж, засоби, які певним чином впливають на імунітет, повинен призначати лише імунолог.

У школу і садок не поспішайте

Виділення вірусу триває впродовж 5-7 днів хвороби. Якщо недоліковану дитину відправити у садочок чи школу, це створить загрозу для інших дітей, які контактуватимуть із нею.

— Віруси поширюються повітряно-крапельним і контактним шляхом, — пояснює інфекціоніст. — Потерла дитина око, взялася за ручку дверей — там уже є вірус. Хвору дитину з нежитьом, кашлем, температурою, навіть якщо це залишкові прояви, не можна пускати в організований колектив. Крім того, бактеріальні ускладнення при ГРВІ виявляються саме на 5-7-му добу. Тому дитина з ГРВІ щонайменше тиждень повинна бути вдома.

Універсальних засобів запобігання респіраторним інфекціям немає, зазначає лікар. У період підвищення захворюваності на ГРВІ медики не рекомендують відвідувати людні місця, масові заходи у закритих приміщеннях, дитячі кімнати, заклади відпочинку чи розвитку.

— Аби захиститися від грипу, я раджу робити щеплення. Вакцини від грипу будуть в аптеках у жовтні-на початку листопада, — зазначає лікар. — Особливо вакцинації потребують діти з хронічними захворюваннями бронхолегеневої, серцево-судинної системи, цукровим діабетом, онко-гематологічними хворобами.

Від інших ГРВІ щеплення немає. Загальні рекомендації — дотримуватися здорового способу життя, загартовуватися, багато гуляти, у період підвищеної захворюваності менше контактувати з хворими.

РЕКЛАМА

Нові окуляри Оптика Fielmann
У нас Ви без будь-яких проблем отримаєте Ваші окуляри за гарантовано вигідною ціною, а також:

- безкоштовну діагностику зору;
- великий вибір німецьких оправ за акційною ціною 25.00 грн.*;
- німецькі лінзи (±6,00дптр.);
- безкоштовне встановлення лінз в оправу;
- безкоштовний фірмовий футляр та серветку;
- безкоштовне сервісне обслуговування;
- три роки гарантії.

* умови акції - у салонах Fielmann

І це все за ціною від 205.00 грн.
м. Тернопіль, вул. Руська, 4; (0352) 52-82-23

ВІЗИТКИ
195 грн/1000 шт.*
(0352) 43-00-50
(099) 921-30-75

RIA

«ПІДКОРЯЙСЯ, А ПОТІМ ОСКАРЖУЙ...»

Закон ■ Заборона знімати копів на відео, оформлення водіїв на підпитку без свідків – про ці та ряд інших нововведень заявило поліцейське керівництво. Тернополяни розкритикували задеклароване у законопроекті. Думки експертів розділились

ІРИНА БЕЛЯКОВА, 0-95-875-33-60,
IRYNA.BELYAKOVA@20MINUT.UA

Після низки смертей поліцейських в Україні мають намір підсилити повноваження копів.

Законопроект про збільшення прав поліцейських жваво обговорюють як звичайні громадяни, так і експерти. Документ передбачає і запровадження презумпції правоти співробітника поліції. Також у ньому пропишуть норму, яка забороняє громадянам проводити відеофіксацію дій патрульних. Про це офіційно заявила Хатія Деканоїдзе. Глава Нацполіції вважає, що поліцейський має право дати наказ припинити відеозйомку, а у разі відмови — заарештувати.

У разі відмови — заарештувати

— Так звана презумпція правоти поліцейського не буде окремим законодавчим актом, — пояснила Хатія Деканоїдзе. — І у жодному разі ніхто не має думати, що після цього ми будемо нівелювати норми Конституції. Ні, це будуть зміни, уточнення кількох законів України: про адмінпорушення, дорожній рух і національну поліцію.

У Законі України «Про дорожній рух», скажімо, хочуть уточнити норму щодо зупинки транспорту. Аби ні водій, ні пасажир на час огляду чи перевірки документів не мали права полишати салон авто.

Щодо Кодексу про адмінпорушення, то наразі там йдеться, що водій пред'являє документи поліцейському. Планують, що водій має передати їх. Це захистить, як каже голова Нацполіції, громадян від провокаційних моментів. Тілесний контакт у нововведеннях теж під заборону. Доторкнутись до поліцейського ви не зможете.

Хочуть посилити відповідальність за залишення місця ДТП і збільшити перелік підстав затримання авто, у тому числі за блокування чи перешкоджання руху.

— Хочемо змінити норму проведення огляду водія на предмет встановлення у нього стану алкогольного чи наркотичного сп'яніння у присутності двох

Коли можуть одягнути кайданки

- якщо особа, яку запідозрили у кримінальному правопорушенні, чинить опір поліцейському або намагається втікати
- під час затримання особи
- під час конвоювання (доставлення) затриманого або заарештованого
- якщо особа небезпечними діями може завдати шкоду собі й оточуючим
- під час проведення процесуальних дій з особами, якщо вони можуть створити небезпеку оточуючим або собі

Коли можуть провести поверхневу перевірку речей або авто

- якщо є підстави вважати, що в авто є порушник або особа, свободу якої обмежують у незаконний спосіб
- якщо є підстава вважати, що в авто — річ, обіг якої заборонений чи обмежений або яка становить загрозу
- якщо є підстави вважати, що річ або авто є знаряддям правопорушення та/або перебуває в тому місці, де може бути скоєно кримінальне правопорушення, для запобігання якого необхідна поверхнева перевірка

Поверхневу перевірку речей або авто здійснюють шляхом огляду, зокрема салону та багажника. Поліцейський має право вимагати підняти кришку багажника та/або відчинити двері салону

Під час поверхневої перевірки речей або транспортного засобу особа повинна самостійно показати поліцейському особисті речі чи вміст авто

При виявленні в ході поверхневої перевірки будь-яких слідів правопорушення поліцейський забезпечує їх збереження та огляд відповідно до вимог п. 237 Кримінального процесуального кодексу України

За інф. Управління патрульної поліції м. Тернополя

свідків, — каже пані Деканоїдзе. — Якщо поліцейський зупиняє п'яного водія, то й о третій ночі має шукати двох свідків. Нам закидають, що довго оформлюємо ДТП. Та тому, що довго шукаємо свідків!

До Закону «Про Національну поліцію» хочуть внести зміни, якими поліцейських зобов'язують боротися з правопорушеннями не лише під час служби, а й поза нею.

Щодо огляду транспорту — багажника і салону, то тут теж хочуть змін.

— Якщо в країні серйозна проблема з великою кількістю зброї, поліцейський має право попросити оглянути салон і багажник, — каже Хатія Деканоїдзе. — Такі дрібні зміни ми готові подати до Верховної Ради. І не можна говорити про те, що ми реально перетворюємо поліцію на хижачку, який не буде захищати громадян. Передусім зміни захищатимуть вас — громадян України.

«Підкоряйся, а потім оскаржуй». Так охарактеризував заплановані нововведення на власній сторінці у Facebook міністр внутрішніх справ Арсен Аваков.

Відео забороняти не можна

— Надаючи більше прав поліції, не варто забувати, що цим ми зменшуємо свої права, — каже представник уповноваженого з прав людини в області Володимир Шевченко. — За статистикою, в поліції залишились працювати 90% міліціонерів. Довіра до них, нагадаю, свого часу складала менше 2%. Станемо на ті ж граблі? Пора визнати, що реформа провальна! Роздули штат і випустили на вулиці купу непрофесіоналів у новій формі.

Розкритикували нововведення і читачі на сайті «20 хвилин».

«Заборонити відеофіксацію — у жодному разі, — пише читач на сайті 20minut.ua. — Аби потім оскаржити неправомірні дії, потрібна відеофіксація. Свідки теж мають бути, інакше не уникнути виписувань протоколів на водіїв, які навіть поряд у той час не проїжджали, і вимагань хабарів типу «або плати гроші, або зараз напишемо, що ти п'яний».

Щодо передачі документів поліцейським, то люди теж піддають сумніву, що таке працюватиме. Адже не виключають і подібного сценарію подій.

«Припустімо, передає водій поліцейському документи, той іде до машини з ними і водій не знає, що з тими документами відбувається, оскільки не має права виходити з авто, — зазначили тернополяни на сайті «20 хвилин». — А «добросовісний» поліцейський у цей час виписує всі дані з документів і потім «малює» протоколи. І свідків не потрібно...».

Неможливо підкорятися, коли

над тобою чинять насильство, переконаний тернополянин Микола Сивирин. Може спрацювати зворотний принцип: відстояв свої права, а поліція потім нехай оскаржує. Правова, фізична підготовка — ось запорука успішної роботи поліції.

Кредит довіри

Єдине, що можна ввести та зробити нормою правових актів — аби водій при зупиненні авто тримав руки на кермі. Це, як переконані городяни, і поліцейського захистить, бо дасть йому час зорієнтуватись та зреагувати у разі небезпеки. І водіям не надто зашкодить.

«Оскаржувати щось у наших судах? Та ви з глузду з'їхали! — пише тернополянка пані Леся. — Я про тих, хто вважає, що це можливо. Але якщо в руках людини зброя, поліція не повинна довго думати».

Пригадали городяни і випадки, коли тернопільські патрульні, на їхню думку, перевищили

повноваження. Скажімо, бабусю, яка торгувала біля залізничного вокзалу петрушкою, скрутили і повезли у відділок. Згадали і літнього чоловіка, який перебіг дорогу біля «Новуса». Пенсіонер лаявся, пручався, навіть потягнувся до пістолета патрульних, коли ті намагались скласти протокол за порушення. Поліцейські почали бити його кийками, застосували газовий балончик. На захист чоловіка стали люди, які і здійняли галас. Мовляв, лайка — не привід застосовувати силу до літньої людини.

— Якби не 30 листопада 2013-го, нової поліції, можливо, взагалі не було б. Не кажучи вже про підсилені права чи презумпцію правоти, — переконана тернополянка Наталка Федорців. — Нацполіції і так дали невинувато великий кредит симпатії й довіри. І вже є чимало доказів, що даремно. Не варто стимулювати у них відчуття всемогутності, безкарності. Багато хто саме за тим і йде у поліцію.

Куди у Тернополі можна поскаржитись на дії поліцейських

Управління забезпечення прав людини Нацполіції України наглядатиме за дотриманням прав і свобод людини працівниками поліції.

Про це повідомила старший інспектор з особливих доручень відділу уповноважених голови з питань контролю за дотриманням прав людини в поліцейській діяльності управління забезпечення прав людини Нацполіції України Валентина Августович.

— Основними завданнями

управління є забезпечення контролю за дотриманням прав і свобод людини працівниками поліції, — повідомила пані Августович. — Здійснюємо контроль за роботою органів і підрозділів поліції з питань охорони осіб, затриманих за підозрою у вчиненні кримінальних правопорушень. Також — осіб, стосовно яких застосували запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, та засуджених осіб. Їх доставлення під час досудового слідства,

проведення з ними слідчих дій, розгляду справ у судах, забезпечення виконання постанов суду про адмінарешт.

До Управління забезпечення прав людини Національної поліції України (далі — УЗПЛ) можна буде поскаржитись на незаконні дії поліцейських. Підпорядковується нова структура напряму голові Нацполіції України.

Контакти Валентини Августович: uzpl_ternopil@police.gov.ua, тел. 096-989-19-33.

facebook

ІГОР ГОСПОДАРСЬКИЙ,
ВИКЛАДАЧ, ЛІКАР:

— Люблю Ліну Костенко. Ні, не так... Обожнюю Ліну Костенко!

Кілька тижнів тому повертався потягом додому із Києва. Попуниця, дуже немолода російськомовна жіночка, яку на вокзалі проводжали російськомовні діти, їхала на відпочинок у Трускавець. Привіталися, порозсували речі у купе, чекаємо на решту сусідів. Перше ж запитання вразило: «А ви любите Ліну Костенко?».

«Люблю», — відповідаю. І, заклопотаний у свої, постконференційні думки, на автоматі цитую щось про те, що «все на світі треба пережити»...

І ось тут — чудо! Жіночка посміхається, відразу ж молодшає на обличчі на десять років і переходить на кришталево чи-

сту українську мову: «Ой, а ви знаєте, я за книгами Ліни вивчила українську!». І майже до Вінниці ми з попутниками слухали і неймовірно історії про поїздки по цілій Україні з метою потрапити на творчі вечори Ліни, і абсолютно невідомі мені, ніде не публіковані подробиці про її життя та творчість, і вірші, вірші, вірші...

Протягом декількох годин цитування жіночка ні разу не затнулася і не збилася))) Після декількох компліментів щодо пам'яті і чистоти мови вона зашарілася: «Ви знаєте, а я вже давно збиралася перейти у спілкуванні на українську, але якось не було останнього стимулу. Так от, я вам обіцяю — відсьогодні спілкуюся виключно українською мовою».

facebook

СЕРГІЙ ЛУПІЙЧУК,
ПІДПРИЄМЕЦЬ:

— Розпочалася нова хвиля відтоку працівників. Хто — у Польщу, щоб заробити більше грошей, хто — на неофіційну роботу, щоб втекти від осіннього призову або ж для отримання субсидій.

Оголошення про працевлаштування за кордоном майорять повсюди. Іноземні рекрутингові агентства працюють повним ходом, причому виготовлення усіх необхідних документів, у тому числі

й віз, бере на себе роботодавець. Незабаром ми можемо перетворитися з країни з дешевою робочою силою на країну без робочої сили. Створювати нові робочі місця не буде для кого. І Пенсійний фонд наповнювати не буде кому.

За таких умов вести бізнес в Україні стає все важче і важче. Не виключаю, що слідом за робітниками за кордон емігрують представники малого і середнього бізнесу.

facebook

ТАРАС КОКОВСЬКИЙ,
СВЯЩЕНИК, ЛІТЕРАТОР:

— Спілкувались нині з душпастирями і дійшли висновку, що у вітчизняних фільмах майже відсутні сцени молитви перед споживанням їжі, які вряди-годи можна побачити в іноземних. У стрічці

«Століття Якова» цього теж нема, хоч ідеться там про часи, коли така молитва була повсякденним явищем. Чому? Вочевидь, багато залежить від того, хто пише книжку, сценарій і знімає фільм...

facebook

АНДРІЙ ШКУЛА,
ЖУРНАЛІСТ:

— Не сумуйте так)). Їду сьогодні на роботу і зауважую те ж, що бачу щодня: сумні очі та задумані обличчя. Кожного гнітять проблеми і хвилювання. Вони є у всіх, повірте: хворі думають про здоров'я, здо-

рові — про гроші, багаті — про щастя і спокій... Але є серед тих категорій люди, які вміють бути щасливими і їхнє щастя — не десь далеко і високо, воно поряд. Просто навчіться тішитись своєму життю)

facebook

ВОЛОДИМИР ГЕВКО,
РЕКЛАМІСТ:

— Уявне складає величезний шматок нашого життя. Є безліч дрібних і не дуже домовленостей між людьми, які існують тільки у форматі цих домовленостей і ніде більше.

Системи права, освіти, фінансів функціонують лише тому, що ми всі погодилися з їхніми правилами. Як гра, яка існує лише тоді, коли всі грають у неї і ніколи поза тим...

Дуже умовними є канони краси та моди, що мігрують протягом століть разом із культурними ме-

таморфозами. Але ми всі щосили пнемося відповідати стандартам, бо це наша гра, ми все життя тренувались у неї грати і не хочемо сидіти на лавці запасних. Ми всі домовилися про восьмигодинний робочий день і п'ятиденний робочий тиждень. І навіть коли переходимо у ранг роботодавців — продовжуємо жити згідно із загальними домовленостями.

Але справжні наші проблеми починаються там, де ми починаємо жити уявою інших людей.

Колонка Олександра ВІЛЬЧИНСЬКОГО

Українські серіали

Багато хто плюється від чотирисерійного «Століття Якова» на «1+1» і, мабуть, правильно робить, але... Воно й не могло бути добре, якщо врахувати, що режисер до того варив російське «мило», а сценарист гнав «кічуху». І що таке ці чотири серії? За мотивами цього однойменного роману Володимира Лиса можна було б і сто серій зняти! Але, вочевидь, не з такими кінотелемаїстрами. І все ж помиляються ті, які кажуть, що, мовляв, краще ніякого, ніж таке. Бо краще хоч таке, ніж ніякого! І такого повинно бути багато, лише тоді з цієї кінотелеолови може просятися справжня зернина. Хоча вона може з'явитися й раніше, якщо знайдуться талановиті й одержимі метою автори. І, здається, вони вже на підході. Нам конче потрібні саме серіали, не так кінофільми, як телевізійна продукція. Бо ж у масовому мистецтві, яке щодня споживає найбільш масова аудиторія, хочемо ми цього чи ні, а телесеріали поза конкуренцією. Цього можуть не розуміти наші псевдоінтелектуали з львівських кав'ярень чи київського україномовного гето, яке за останній час хоча дещо й виросло, але від того не перестало бути гето. Але це добре розуміє наш ворог. І ворог робить усе, щоб цього не відбулося, бо лише поява серійного виробництва українських, звісно ж україномовних, серіалів здатна обезпечити масу від московитської експансії «в головах». Домінування українських серіалів в українському телепросторі за значенням для нашої країни можна порівняти хіба що із вступом до НАТО. І якщо із Альянсом поки не склалося, то із серіалами ще є шанс.

Колонка Ірина ЧУЙКО

Бабця Дануся

Коли моїй донечці було лише три роки (а це було ще на початку проголошення незалежності України, у 1992 році), я познайомила з пані Данусею із Польщі. Майже через 50 років ця жінка разом зі своїм рідним братом Янушем приїхали до Тернополя з метою відвідати могили родичів на Микулинецькому цвинтарі, рідні місця, а також зустрітись з друзями дитинства (ними виявилися мій тато Євген і його рідна сестра Наталя, нині вже покійні). І хто б тоді міг передбачити, що моя маленька внучка Маженка буде також і правнучкою пані Данусі (а у неї вже є 19 онуків і 21 правнук). Істинно шляхи Господні незвідані. Дануся разом із родиною (польською) була народжена в Тернополі й мешкала би тут ще й досі, якби не оте «славнозвісне переселення народів» за часів радянщини. Будучи 16-літньою дівчиною, разом із сім'єю у 1946 році змушена була покинути рідні терени назавжди. Аж через півстоліття Дануся змогла почергово привозити свою вже новостворену в Польщі родину у місія свого дитинства за кілька візитів до Тернополя, останній з яких відбувся в жовтні 2016 року. Мабуть, такі останній, бо Данусі вже 86 років і таку дорогу подолати їй було нелегко. Хоч із фізичним здоров'ям не все гаразд, але ця жінка при повному розумі й хорошій пам'яті. Що найбільше мене вразило, то те, що я застала її за роботою в ноутбучі, де бабця Дануся занотовує свої спогади для наступних поколінь свого вже великого роду. Цікаво те, що будинок, у якому минули дитячі роки Данусі, вцілів і у ньому зараз міститься патанатомічна лабораторія лікарні швидкої допомоги.

Демократія чи бардак?

ІГОР ДУДА

На каналі News One не рідко можна стати свідком цікавих дискусій та опитувань громадської думки. Одне з них, пригадую, містило запитання, що краще: диктатура у стилі нинішньої КНДР, але порядок, чи наша демократія, але бардак? На момент, коли я переключився на News One, співвідношення голосів глядачів було, якщо не помиляюся, 52% проти 48% на користь нашої хирлявої, та все ж демократії. При цьому, думається, організатори опитування добряче підіграли неньці-Україні, вибравши їй в опоненти режим, серцевиною якого є дрімучий культ особи вождя, фанатична радість від кожного помаху його руки вкупі зі смиренним задоволенням від гарантованого тубика зубної пасти на рік. Випереджати

світового ізгоя аж на цілих чотири відсотки у доленосному питанні — чи не є це своєрідним вироком усього нашому чвертьстолітньому «державотворенню»? Чомусь певен, що якби замість КНДР втіленням диктатури і порядку було обрано, скажімо, Чилі часів Піночета,

короткий час вивести Чилі у ряд передових країн Латинської Америки. Родичів жертв загиблих у результаті воєнного путчу, звісно, не зарахуєш до числа симпатиків Піночета, однак основна маса населення країни згадує його по-доброму. Очевидно, є за що.

гають на вірність принципам свободи і демократії, але на гострі злободенні телепрограми звідкись чиниться тиск і вони постійно перебувають під загрозою закриття. У нас відбувається виродження незрілої демократії у соціально-економічний бардак, освячений правлінням олігархічних кланів і пануванням їхніх звичних породжень — корупції та кумівства. Тому й випереджаємо ми у рейтингу «демократія — диктатура» на якихось 4% лише сучасну «відрижку» часів Сталіна і Мао Цзе Дуна — Північну Корею. Треба було таки організаторам опитування на каналі News One обрати нам опоненти ще гірший варіант диктатури — приміром, Кампучію часів Пол Пота з її відсутністю класів і горами людських черепів. Тоді наша «демократія», певно, випереджала б звірячу диктатуру з трохи більшим відривом.

У нас відбувається виродження незрілої демократії у соціально-економічний бардак, освячений правлінням олігархічних кланів і пануванням їхніх звичних породжень...

то перевага навряд чи була б на боці нашої бардачної демократії. Генерал у темних окулярах не лише рішуче і подеколи з надмірною жорстокістю припинив анархію — він ще й мав у своїй команді представників так званої чиказької школи економіки, які спромоглися за

Нам нині не бракує радників і порадників з усіх країн і усіх континентів. У нас урядові пости зайняли іноземці, з якими пов'язували великі надії. У нас періодично змінюються уряди, і кожен оголошує себе кращим за всі попередні. У нас президенти щиро прися-

ЗАВДЯКИ ПРОГРАМІ «КРАЇНА ПІДПРИЄМЦІВ» БІЗНЕСМЕНИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ ОТРИМАЛИ ПОНАД 4,5 МІЛЬЙОНА ГРИВЕНЬ НА РОЗВИТОК БІЗНЕСУ

ВАДИМ КОВАЛЕНКО

Платформа КУБ («Країна Успішного Бізнесу») — інноваційний сервіс «ПриватБанку», що дозволяє малому бізнесу та підприємцям отримувати кредитування, користуючись коштами громадян, а жителям країни — вкладати власні гроші безпосередньо в український бізнес. Так, за час роботи на Тернопільщині сервіс КУБ від «ПриватБанку» вже допоміг малим підприємствам та підприємцям зібрати інвестиції на загальну суму понад 4,5 млн грн. Загалом по країні сума інвестиції становить — 292 млн, що дозволило отримати фінансування 3015 бізнес-проектів.

«Програма «Країна підприємців» є унікальною для України та немає жодних аналогів, а сам алгоритм

роботи є дуже простий. Громадяни, що вкладають кошти, гарантовано отримують 23% річних, що наразі більше відсоткових ставок за депозитами, а підприємець, що отримує інвестицію, сплачує 2,4% на місяць, що не більше загальноприйнятих кредитних ставок, — розповідає керівник регіонального прес-центру «ПриватБанку» у Тернопільській області Олександр Жильцов. — Сума фінансування від 50000 до 300000 грн, а усі вклади додатково застраховані. Таким чином громадяни можуть самі обрати, в розвиток якого проекту вкласти власні кошти.

Перш за все «Країна підприємців» допоможе всім охочим почати свою справу, а підприємцям залучати доступні мікрокредити та користуватися безкоштовними консультаціями та допомогою спе-

ціалістів. Інтернет-портал програми kub.pb.ua та цілодобовий сервіс підтримки підприємців дадуть усім підприємцям, бізнесменам, людям, які хочуть створити власну справу, нові інструменти для відкриття й розширення своєї діяльності.

Наразі в Україні працює перший

бізнес-інкубатор, що допоможе почати або розвивати свій бізнес людям, які мають мрії та бажання працювати. Щоб стати учасником ІнКУБатора, достатньо заповнити анкету, у якій необхідно розповісти про ідею свого майбутнього чи вже діючого бізнесу та шляхи

його розвитку. Найперспективніші з точки зору експертів проекту ідеї буде відібрано для «вирощування» реального бізнесу. Відбір заявок у бізнес-інкубатор завершиться 15 жовтня, а фіналістів відбіркового туру оголошує в ході масштабного бізнес-форуму «Країни підприємців» у Києві.

Двадцять фіналістів проекту отримають можливість навчатися підприємництва та продажів за спеціальною програмою Prometheus, а також підтримку спеціалістів і бізнес-тренерів з усіх питань організації та планування своєї справи, системи продажів, бухгалтерії та юридичних аспектів. Найбільш успішні учасники бізнес-інкубатора отримають фінансову та організаційну підтримку від ініціатора програми «Країна підприємців» «ПриватБанку».

«АВК»: МАЛЕНЬКА УКРАЇНА В ОДНІЙ КОМПАНІЇ

ОЛЕКСАНДР ПЕРЕПЬОЛОВ,
ПРЕС-СЛУЖБА «АВК»

Історія розвитку бренду «АВК» нерозривно пов'язана з історією України. Невелике приватне підприємство, народжене, як то кажуть, з нуля, та ще й у такий економічно і політично складний 1991 рік, не просто стало лідером у своїй галузі, а й увійшло до сотні провідних кондитерських підприємств світу. Тепер, після втрати частини виробничих потужностей на східних фабриках, у ювілейний, 25-й рік «АВК» впевнено повертає свої позиції на українському і світовому ринках. Тут ставлять собі амбітні цілі, а отже, задають найвищу планку всій кондитерській індустрії. Принципово використовують лише якісну сировину, дають роботу українській машинобудівній галузі і так, розвиваючи суміжні сфери нашої економіки, роблять значний внесок у створення нової України. Сьогодні «АВК» — це не тільки успішний бренд, а й понад 3500 співробітників, які вірять у спільну справу і виробляють якісну продукцію для українського і світового ринків.

ЕНЕРГІЯ, ЯКА ОБ'ЄДНУЄ ЛЮДЕЙ

Історія кондитерської фабрики «АВК» починалася 25 років тому. Зараз би цю ініціативу назвали модним словом «стартап», але тоді це було просто прагнення працювати і розвивати свою справу. У складний для економіки час команда сміливих та амбіційних молодих людей вирішила розпочати власний бізнес. Без досвіду, але з величезним бажанням працювати, зростати і розвиватися. Так у 1991 році було зареєстровано компанію «АВК».

Звісно, спочатку бракувало досвіду і знань, було складно, та це все з лишком компенсувалося працьовитістю і прагненням створювати свою справу. Рухало вперед і бажання подарувати людям трохи радості й щастя. Адже що може бути кращим за смачні солодощі після довгої радянської

Володимир Авраменко,
генеральний директор «АВК»

«дієти», коли шоколад був дефіцитом і делікатесом?

ГАРНИЙ ПОЧАТОК — ПОЛОВИНА СПРАВИ

Це був 1991 рік. Всі 25 кондитерських фабрик країни зупинилися через відсутність какао-бобів. Тоді молоді підприємці взяли ініціативу у свої руки: бізнесмени-початківці вирішили виробляти цукерки під брендом «АВК».

У наступні кілька років компанія організувала шоколадне виробництво зі своєї какао-сировини на фабриках Києва, Дніпропетровська, Луганська та Одеси.

Часу не гаяли — незабаром почала працювати власна кондитерська фабрика. І знову знайшли, чим здивувати — розробили технологію виготовлення

Антоніна Губа, заступник начальника цеху з технологій, Олександра Безуменко, провідний інженер-технолог департаменту розробки дирекції з якості, Тамара Нікіпелова, начальник виробничого цеху №5

тонкостінних об'ємних шоколадних фігурок. Красиві й детально зроблені, немов статуєтки, ці ласощі одразу сподобалися і дітям, і дорослим.

Коли до складу «АВК» увійшла кондитерська фабрика у Дніпрі, деякі з нинішніх фахівців працювали там уже багато років. Заступник начальника цеху з технологій Антоніна Губа згадує про прихід «АВК» на фабрику в м. Дніпро: «Я на цій фабриці з 1981 року, прийшла відразу після школи. Але роботу міняти не хотіла ніколи. Адже рідне підприємство постійно модернізує виробництво і освоює нові напрямки — як технологу мені тут працювати дуже цікаво».

Згодом до складу «АВК» увійшли кондитерські фабрики Луганська і Мукачєвого. А в Донецьку, на місці покинутого

будівництва, звели сучасний комплекс з новітнім обладнанням. За перші десять років роботи на кондитерському ринку «АВК» стала ключовим гравцем в Україні, а її продукція припала до смаку в усьому світі.

«АВК» — це справді моя дітина, в яку вклали душу. Ми сформували колектив, залучили американських інвесторів, багато працювали і тому домоглися великих успіхів. За ті роки, що я очолюю компанію, я зробив чимало відкриттів. І головне з них — «АВК» може витримати всі випробування, досягати будь-яких цілей і розвиватися, незважаючи на складнощі. Це все стало можливим тільки завдяки нашим ідеалам, які нас об'єднують, єдиному прагненню до розвитку, однаковим цінностям та переконанням. Напевно,

в цьому й полягає секрет нашого успіху», — каже керівник компанії Володимир Авраменко.

ВРЯТУВАЛИ ГОЛОВНЕ — ЛЮДЕЙ!

На жаль, зруйнувавши життя сотень тисяч людей, ситуація на Сході України не пощадила й улюблений для багатьох кондитерський бренд. Коли на Донбасі почалися бойові дії, керівництво прийняло непросте, але єдине правильне в цьому випадку рішення. Заради безпеки людей виробництво в Донецьку і Луганську зупинили. Компанія підтримала родини своїх співробітників, котрі мешкали в зоні бойових дій: оплатила дорогу, запропонувала роботу на підприємстві «АВК» у Києві і Дніпрі. Причому тимчасову роботу, доки не вийде знайти основну, запропонували й членам сімей співробітників.

Але труднощі тільки згуртували загартований колектив і дали можливість рухатися далі. В «АВК» почали повертати тимчасово втрачені сегменти ринку, відновлювати роботу виробництва.

МИ ВСІ ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА НАШУ КОМПАНІЮ!

За чверть століття своєї роботи керівництво змогло закласти корпоративну культуру, в якій кожен відчуває свою причетність до спільної справи і відповідальність за неї. Головним став не лише розвиток технологічної бази (якій, до речі, приділяється величезна увага), а й відносини у колективі, дух підтримки та взаємодопомоги.

В «АВК» впевнені, що своїм згуртованим колективом вони подолають усі труднощі, які випадають на долю компанії. Керівництво зберегло найцінніше — своїх співробітників і репутацію марки. У компанії переконані, коли Україна святкуватиме свої 50 років, такий же ювілей відзначатиме й «АВК». І якщо в нашій країні таких компаній, як «АВК», буде сотні і тисячі — більшість нинішніх проблем піде в минуле, а Україна посіде своє вагоме місце у світі.

Дефіляди громад до 9 Липня — Дня проголошення самостійності Аргентини — у Буенос-Айресі. Попереду крокують представники товариства «Просвіта»

Буенос-Айрес. Виступ солістів капели бандуристів імені Тараса Шевченка на відкритті площі Іноземних громад з нагоди Дня емігранта

«ДІТИ ЕМІГРАНТІВ»: УКРАЇНЦІ В АРГЕНТИНІ

Діаспора ■

В Аргентині живе уже п'яте покоління українських емігрантів. Часто вони не знають мови предків, але громада міцна та активна. Серед успішних аргентинців є багато українців за походженням

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
WOLODYMYR.MOROZ@GMAIL.COM

Від 150 до 300 тис. українців-емігрантів та їхніх нащадків навіть у п'ятому поколінні проживають в Аргентині.

Про життя української громади в Аргентині розмовляємо із головою Українського культурного товариства «Просвіта» Юрієм Данилишиним. Він — фаховий архітектор. Живе у Буенос-Айресі, столиці вказаної країни.

— Мій батько походив із села Тарнавка на Львівщині, він приїхав до Аргентини у 1927-му, а мама — у 1932-му з села Стара Могильниця Тербовлянського району Тернопільської області, — розповідає пан Данилишин.

Сам же громадський діяч народився в Аргентині.

— **Пане Юрію, українська діаспора в Аргентині — одна з найбільших. У яких частинах країни наших людей найбільше?**

— В Аргентину українці їхали чотирима хвилями, починаючи з 1890-х. Тоді українським сім'ям, які планували виїхати до США і Канади, але не змогли це зробити, запропонували перебраться до Аргентини. Вони приїхали сюди і хотіли купити землю, але не змогли, бо в околицях столиці земля була дорога для перших поселенців. Але знайшовся поляк, який домовився, щоб ці родини переїхали на північ, у провінцію Місйонес. Там, а також у Буенос-Айресі, українців найбільше. Але завжди слід пам'ятати, що Аргентина — дуже велика країна, що тягнеться на 5000 км із півночі

Сан Мартін де л'ос Андес — область Неукен на півдні Аргентини. Спілка української молоді влаштувала там у 2014 році мандрівний табір «Разом до кінця»

на південь та на 450 км із заходу на схід. Відстані між громадами великі.

— **Як щодо сучасної хвилі емігрантів з України?**

— У 1990-х була четверта хвиля, але значна частина тих емігрантів виїхала, коли почалася криза. Тепер є п'ята хвиля. Вона нечисленна, але її посилює імперіалістична війна Росії проти України. Тож люди їдуть і в далеку Аргентину.

— **Чи важко адаптуватися?**

— Ми всі — діти емігрантів, нащадки тих, хто приїхав сюди зі всього світу. Тільки у Буенос-Айресі є приблизно 140 національних громад. Навіть іспанці діляться за тим, із якої провінції хто приїхав: каталонці, арагонці... Тож в Аргентині дуже толерантно і з повагою ставляться до різних культур. Щороку у вересні тут відзначають офіційний День емігранта.

— **Чи існує організоване культурне життя українців?**

— Так, і воно дуже активне. У нас є 18 українських організацій, які мають філії по всій країні, у місцях компактного проживання українців та їхніх нащадків. Це і культурне товариство «Просвіта», і товариство «Відродження», і Союз українок, і Спілка української молоді, і «Пласт» та інші. «Просвіта» в Аргентині діє із 1924 року. У столиці маємо Народний дім, у перед-

містях — ще дев'ять. На півночі, за 800 км є ще дві філії «Просвіти». В Аргентині є дуже багато наших колективів. Важливе місце займає церква. Греко-католицька катедра розташована у столиці, сім церков є у передмістях Буенос-Айреса. Українська Автокефальна Православна церква має катедру у столиці і дві парафії — у передмісті. У Місйонес — теж багато церков. Є протестантські громади українців, але вони менш пильно ставляться до національного питання.

— **У чому найбільші досягнення/проблеми українців у цій країні?**

— Нашим великим здобутком є чесність та працьовитість, які нас добре характеризують. Водночас дуже багато нащадків українців, навіть ті, які приходять на наші зібрання, вже говорять у побути іспанською. А від тих, хто може розмовляти українською, ви почули б стару, колишню мову, яку привезли емігранти, змішану з численними іспанськими словами. Асиміляція бере своє...

Але важливо те, що наші організації живуть жвавим життям. Центральний відділ «Просвіти» у Буенос-Айресі розташований у околиці, яка звється Палермо. Маємо зал на 150-200 людей. Є сім кімнат, діє суботня школа, буфет з українською кухнею, де можна поїсти борщу, вареників, бендериків тощо. Зараз будуємо кімнату для капели бандуристів.

Збираємося щосуботи. Уже 15 років ми по середах маємо на довгих хвилях свою радіопрограму «Голос України». Із 1928 року до 2010-го у нас виходив часопис «Українське слово». Від України ми не отримуємо допомоги, хоча раді були б і книгам, і часописам.

— **Ким працюють українці в Аргентині?**

— Майже у всіх галузях. Є багато успішних і відомих людей. Серед них — фольклорист і баяніст Chango Spasiuk — Чанго Спасюк, уже покійний скрипаль Alberto Lysy — Альберто Лисий, карикатурист Nik — Нік або ж Cristian Dzwonyk — Крістіан Дзвоник, бізнесмени Ramon «Nene» Hrecuk — Рамон Гренюк, Julio Koropeski — Юлію Коропецький, Oscar Korovaichuk — Оскар Коровайчук та Jorge Grobocopatel — Юрій Гробокопатель. Сім'я Гринюків — власники однієї із найбільших ферм у Місйонес.

— **Чим особлива місцева кухня?**

— Усі емігранти, які їхали в Аргентину, привозили із собою щось своє. На півночі популярніші смажені страви, особливо асадо — смажене м'ясо. Його готують чи не щотижня. Емігранти останньої хвилі навіть спершу не вірили, що ми тут можемо так часто готувати м'ясо. Узагалі кілограм м'яса коштує тут 10 доларів, це 150 песо. А от у холодніших регіонах півдня

популярніші варені страви. Також дуже відомими в Аргентині є емпанадас — випічка на зразок наших пиріжків. Їх готують із різною начинкою, наприклад, із меленого м'яса. А на півночі — із картоплею з родзинками. Щодо борщу, то в Аргентині для нього достатньо продуктів. Набір для його приготування на сім'ю обійдеться приблизно у 20 доларів США.

— **Якими є соціальні стандарти та зарплати в Аргентині? Скільки коштує оренда житла?**

— Середня зарплата робітника — приблизно 800 доларів США, але є і набагато більші заробітки. У столиці винайняти помешкання не дешево. Оренда двокімнатних апартаментів обійдеться у 500 доларів США.

— **Скільки коштує віза в цю країну і чи важко туди дістатися?**

— Україна торік отримала безвізовий режим для своїх туристів в Аргентину. Натомість для того, щоб отримати робочу візу, треба мати укладений контракт і заплатити 200 доларів США. З України до Аргентини можна дістатися літаками.

— **Що знають в Аргентині про теперішні події в Україні і як їх тлумачать?**

— Ті українці, які залучені до нашої громади, мають про те, що відбувається, достовірну інформацію. Минулого року ми завершили виставку робіт студії «Треті півні», на якій були представлені світлини батьків, дружин, рідних тих, хто захищає Україну на Сході. З іншого боку, є великий тиск російського посольства, щоб припинити цю нашу діяльність. Аргентина — країна, розташована далеко від Європи. Далеко від війни і клопотів. Місцеві, хоча й знають про події в Україні, не хочуть цим перейматися. Тим паче, що Росія обіцяє Аргентині інвестиції, укладення контрактів на постачання турбін для електростанцій. Аргентина потребує інвестицій, тому росіяни усе роблять так, щоб уряд цієї країни дивився на них, як на потенційних партнерів.

— **Як знайти українську громаду Аргентини в інтернеті?**

— Ми, як Asociación Ucraina de Cultura PROSVITA en la República Argentina, є на Facebook. Наші філії також мають свої сторінки, на яких виставляють інформацію навіть про курси куховарства, танців та інші.

Читаю, бо мені це подобається

ГРЕГОРІ ДЕВІС РОБЕРТС «ШАНТАРАМ»

Наталія Джуган, практичний психолог, юрист:

— Шантарам — захоплююча історія Ліндсей Форда на прізвище Лін, в'язня-втікача австралійської тюрми, лікаря-благодійника, члена кримінального синдикату Індії. Це книга про чуттєву історію кохання до загадкової та впливової жінки, жагучої та неприступної, ніжної і холодної Карли Саарнен. Це ода силі волі, незламності духу, вірності, дружбі та прагненню до життя. Це тернистий шлях, пройдений від ув'язнення до падіння на саме дно людського соціуму. Це шлях до розуміння своєї суті і свого місця у світі, своїх можливостей і призначення. Це пошук свого «Я».

Прочитати «Шантарам» вирішила, бо вона наробила багато галасу. В основу покладена особиста історія автора, просякнута досвідом, реальне, емоційне, живе, а читати таке і цікаво, і корисно. Вона змушує задуматись, навіть переосмислити цінності.

ЛЕСЯ РОМАНЧУК «БЛАГОСЛОВЕН, ХТО ЙДЕ»

Володимир Мороз, журналіст:

— Є книги, які «проковтуєш» за декілька вечорів. Один із таких творів — роман «Благословен, хто йде» Лесі Романчук. Події відбуваються в період місійних подорожей апостола Павла. Тоді жила свята Текля, яку вважають покровителькою Тернополя. Фабула роману — драматичне життя 18-річної дівчини і глибокий конфлікт між духовністю та побутовим світоглядом, за яким накопичити якнайбільше, пристосуватися якнайкраще і використати інших якнайвидніше — сенс життя. Доходить до того, що через матір Теклю мають страпити. Її вбивства, здається, хочуть усі, крім малого брата, сусідів, яких вважають дивними, та іноземців — їх проганяють із міста. Але Текля виживе — у неї ще багато справ. Яких саме, дізнається на сторінках роману. Багато праці — і в Лесі Романчук, адже «Благословен, хто йде» — це перша частина трилогії.

Майстриня Вікторія Кривоніс показує автентичну борщівську сорочку

На майстер-клас прийшло майже 50 учасників. Більшість жінок одягнули вишиванки

ТЕРНОПОЛЯНКИ ХОЧУТЬ ВИШИВАТИ БОРЩІВСЬКІ СОРОЧКИ

Спадщина ■ Борщівську сорочку, яка є візиткою Тернопілля, можна вишити і сьогодні, стверджує тернопільська майстриня

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,
TSEBRU@GMAIL.COM

Борщівська вишиванка має безліч технік. Усіх її секретів не розгадали і досі. Та нині є багато людей, які освоїли певні візерунки та готові вишивати. Адже така сорочка є нині надзвичайно популярною, дорогою та модною.

Елементи борщівської вишиванки можна побачити у колекціях відомих українських дизайнерів, а мати у своїй колекції автентичну борщівську сорочку — справа честі для поціновувачів старовини. Відроджувати у Тернополі традицію борщівської вишивки взялася майстриня Вікторія Кривоніс. Вона організувала безкоштовний майстер-клас в етноцентрі Тернопільської бібліотеки для дорослих №4 на бульварі Данила Галицького, 6. Навчитися техніки вишивання борщівської сорочки прийшли майже півсотні людей. Серед них — гості з інших міст. Вишивали навіть діти і чоловік.

Чоловіки вишиває

Тернополянин Андрій Пушкар розповів, що вмів вишивати хрестиком, бісером, гладко, також цікавиться ткацтвом. От і вирішив навчитися борщівської вишивки.

— Це наша тернопільська, тому хочеться дізнатися про неї більше, — каже чоловік.

Пан Андрій ламає стереотип, що чоловіки, які вишивають, — це нині рідкість.

— Чоловіки вишивають, просто нікому не кажуть, — додає він із посмішкою.

Вчили «верхоплут»

Майстриня Вікторія Кривоніс каже, що організувати такі вишивальні посиденьки її надихнув нещодавній фестиваль «Борщівська вишиванка», у рамках якого провели майстер-клас дослідники

та автори книги «Борщівська народна сорочка» Людмила та Олексій Покусінські.

— Я із захватом прочитала цю книгу і побачила, що борщівська сорочка має більше 50 технік, а найпопулярніша — «верхоплут». Саме її найбільше хочуть навчитися, — каже Вікторія Кривоніс. — Верхоплут дуже цікавий, кучерявий. Він особливий тим, що двома типами ниток вишивають саме борщівку (борщівську сорочку — прим. ред.). Основу — бавовняними нитками, а зверху її обшивають, тобто облпутьють грубими вовняними нитками. Облпутьють вільно, щоб верхоплут був пухнастим.

Майстриня додає, що «верхоплут» — це поширена в Україні техніка, відома на Поділлі, Поліссі, Київщині. Але там шиють однією і тією ж ниткою, а борщівська техніка — коли шиють двома нитками.

Принесли із собою автентичні сорочки

Деякі учасниці майстер-класу принесли показати усім власні борщівські вишиванки, які перейшли їм у спадок від бабусь та прабабусь. Цими роботами не на милуватись!

Так, власницею автентичної борщівської сорочки є тернополянка Юлія Лук'ячук.

— Цю сорочку ми знайшли у бабусиній скрині, — розповідає жінка. — Думаю, що це був подарунок нашій родині. Чому? Тому, що мої родичі — лемки і вони народжені на території сучасної Польщі. Їх переселили спершу в Полтавську область, потім вони переїхали на Івано-Франківщину. Ми думали, звідки у нас взялася борщівська вишиванка, і вирішили, що це — подарунок. Тому що для місцевості, де народилися мої предки, такі сорочки непритаманні. Але ця вишиванка для нас

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ

Єдиний чоловік на майстер-класі із вишивання — тернополянин Андрій Пушкар. Чоловік вишиває уже давно

дуже цінна, нехай вона і не вишита руками моїх предків. Це наша сімейна реліквія.

Нині пані Юлія мріє вишити власну «борщівку». Це вже другий майстер-клас, який вона відвідала.

Учасниці майстер-класу з великим інтересом розглядали візерунки борщівських сорочок.

— Ця вишивка просто неймовірна, причому вишивали її без світла, при гасових лампах, — каже одна з жінок. — То чому тепер не можемо цього зробити? Тут нема чого боятися, треба брати і вишивати.

Тканина і нитки

Вікторія Кривоніс каже, що, незважаючи на складність техніки, в неї вже є декілька учениць, які планують вишити саме «борщівку».

— Вони прийшли на цей майстер-клас не тому, що хочуть навчи-

тися «верхоплута», а щоб розібрати складніші елементи цієї техніки — «сердечка», — каже майстриня. — Жінки вже викладають цей складніший візерунок і планують собі вишити сорочки ним.

Найкраще борщівську сорочку вишивати на старому конопляному полотні, радить пані Кривоніс. Його зараз можна знайти у продажу в Інтернеті. Полотно є м'якеньким, приємним до тіла.

— З сучасних полотен є дуже хороші лляні тканини, приміром, глухівський льон, — каже майстриня. — Він щільний, гарно тримає форму і придатний для вишивання саме борщівської сорочки. Нитки для основи верхоплуту використовували конопляні або бавовняні (муліне), а зверху нашивали вовняні нитки. До речі, сучасні нитки хороші, не пускають фарбу. Тому з пранням не буде проблем.

ДОВІДКА

Схеми борщівської вишивки можна знайти в книжці Людмили та Олексія Покусінських «Борщівська народна сорочка. Матеріали. Крій. Техніка шитва. Колекція Борщівського краєзнавчого музею». Тут є дуже

багато схем, і з тих елементів можна скласти власний візерунок. У результаті вийде унікальна борщівська сорочка. Цю книгу можна знайти в бібліотеці для дорослих №4, також вона є у продажу в книгарнях.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ БУРМІСТР — ПОЕТ, ГУМОРИСТ І ДРАМАТУРГ

Доля ■
 Гумористичні оповідання, п'єси та вірші створив Володимир Лучаківський. Був він і перекладачем з польської та німецької і навіть збирачем фольклору, листувався з Іваном Франком

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,
 WOLODYMYR.MOROZ@G.MAIL.COM

Літератором — автором поезії, оповідань та п'єс, збирачем фольклору та його популяризатором був Володимир Лучаківський попри свою адвокатську практику.

«Його творча спадщина, хоч і невелика за обсягом, але багатогранна», — охарактеризував доробок Лучаківського краєзнавець Богдан Пиндус.

Та якщо Лучаківського-бурмістра та Лучаківського — громадського діяча у нас ще знають, то Лучаківського-письменника та етнографа — аж ніяк. Незважаючи на те, що літературою він займався ще з гімназійних років, коли входив до літературного гуртка.

Володимирко

Під своїми публікаціями Володимир Лучаківський підписувався як справжнім іменем, так і літературним псевдонімом «Володимирко». Свій перший вірш «Степ», як студент правничого факультету Львівського університету, опублікував у збірнику «Зоря галицька яко альбум на год 1860» на честь митрополита Григорія Яхимивича.

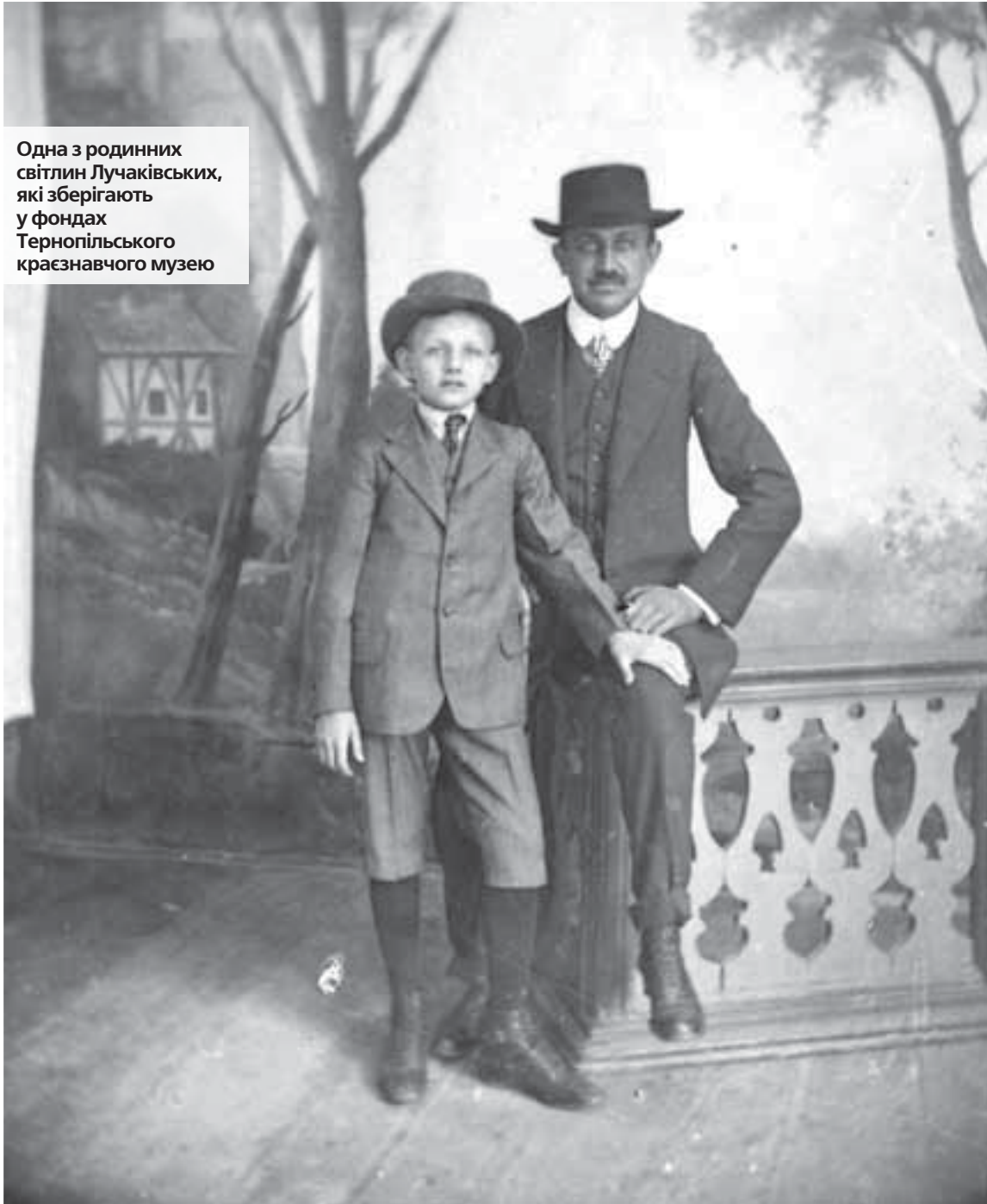
*«Гей на Русі світ прекрасний
 Як сягає неба склеп —
 Чудні гори, води ясні,
 Рай-поля, чарівний степ!
 Хтось там любить верховини,
 Місто чи село своє,
 Я люблю лише рівнини,
 А найбільше степ люблю»*

Так починався цей вірш. Тоді ж Лучаківський опублікував розвідку «Ворожба і забобони». Надалі були робота у часописі «Правда», що почав виходити 1867 року, публікації у перших виданнях «Просвіти», осередок якої очолив у Тернополі, часописах «Діло», «Дзеркало» тощо.

У 1866-му наш автор видав поему «Смерть князя Олега», баладу «Топельник», базовану на фольклорних матеріалах. Того ж року у «Правді» з'явилося його гумористичне оповідання з життя галицької інтелігенції «Пан Боніфат», а відтак і «Пригоди в моїй поїзді». Часто у розвідках про нашого земляка можна знайти звістку, що на початку 1870-х він спільно з Юліаном Романчуком видав «Читанку руську для ниж-

ІРИНА НЕСНА

Одна з родинних світлин Лучаківських, які зберігають у фондах Тернопільського краєзнавчого музею

чих класів середніх шкіл». Але і Франко, й інші вчені доречно вказують, що читанку готував не Володимир, а його однофамілець Кость Лучаківський.

У 1885 році Володимир Лучаківський видав віршовану «В'язанку побажань» для української молоді. Її у 2013-му опублікували репринтом у Тернополі Богдан Пиндус та Михайло Ониськів.

Цікавлячись театром, майбутній бурмістр створював свої і перекладав для «Руської Бесіди» п'єси з німецької та польської мов. Традиційно дослідники називають комедії «Весілля у багачки», «Недоспілі женихи», «Іспит на мужа» авторства Лучаківського із 1886 року. Загалом завдяки діячів світ побачили майже 20 перекладів. Серед них були і роботи дідуся митрополита Андрея Шептицького — Олександра Фредри.

У 1887 році у літературно-науковому віснику «Ватра» Руського Касина у Стрию вийшло друком гумористичне оповідання Лучаківського «По матурі».

Володимир Лучаківський контактував та листувався з Іваном Франком. І як адвокат, і з літературних питань. Зокрема Франко звертався до юриста у вересні та жовтні 1898-го, аби той захищав його права під час судового роз-

гляду — письменника і журналіста звинувачували у побитті чоловіка на прізвище Підгайний під час зборів у нашому місті. Та навіть у листі про суд йдеться про літературу.

Іван Франко до Лучаківського

«Осмільюся також пригадати впов. (високоповажному — прим. ред.) пану рукопис, про котрий впов. Пан згадували. Може, в нім справді буде дещо цікавого для науки», — писав Франко 14 жовтня 1898 року.

Згаданий рукопис — це етнографічні матеріали, які Володимир Лучаківський збирав із юності і які запропонував Франкові для публікації.

«Із письменників, що перший раз виступили в «Зорі галицькій» 1860 р. і мали по тому більшу або меншу кар'єру назвемо... Володимира Лучаківського, що помістив тут також один вірш, а пізніше в українофільських виданнях друкував декілька віршів і оповідань, і відзначився також як збирач цінної збірки приповідок і загадок, що ввійшли в мою збірку приповідок галицько-руського народу із його рукопису», — читаємо у книзі Івана Франка «Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р.»

Перший том збірника «Галицько-руські народні приповідки» вийшов друком у 1901 році. А за дев'ять років до того у рідному Тернопільському науковому товаристві за 1892-й вийшли зібрані Лучаківським матеріали під назвою «Причинок до етнографії галицького Поділля».

«Користаючи, отже, з видавництва наукового товариства, яке виникло у Тернополі, з метою досліджень на полі історії, етнографії та природи нашого Поділля, помістили ми в тому місці частину етнографічних записок, наданих нам ласкаво високоповажним меценасом доктором Володимиром Лучаківським. Записки ці доктор Лучаківський здійснив у тернопільському повіті, переважно у селі Довжанка, у шістьдесятих роках (1860-х — ред.)», — пояснювали у збірнику.

Науковим гуртком утворився у Тернополі 1892 року і Володимир Лучаківський увійшов до його управи. Між іншим, саме він запропонував об'єднанню зайнятися формуванням наукових колекцій для висвітлення історії і культури Поділля. Виглядає так, що тернополянин був активним до останніх років свого життя. Саме тому встиг зробити так багато.

РЕТРО НОВИНИ

Березовиця Мала

• Село Березовиця Мала збарського повіту, є селом з мішаним населенням. Українці мають там свою церкву, яка належить до парохії Іванчани. Побіч церкви є малий кусник ґрунту, на якому стояла звичайна хата, звана в селі «дяківкою». Згадана дяківка від найдавніших літ була в посіданні церкви, церква уважала себе й уважає власницею згаданої «дяківки».

Коли в минулому році переводили в Березовиці поміри, то виявилось, що ґрунтеш, на якому стояла «дяківка», вписаний на якусь школу людову, якої в часах, коли вже «дяківка» існувала, в селі не було і ніхто про неї не чув...

«Діло», 5 жовтня 1934 року

Тернопіль

• Тернопільський суд засудив Ст. Стецюка на рік в'язниці за те, що пострілив свою наречену. Вони обоє постановили були покінчити з життям тому, що батьки не годилися на їх вінчання. Коли Стецюк вистрілив до нареченої, не міг видобути патрони з кріса, щоби опісля й себе застрілити, а тоді побачив, що наречену лише пострілив.

«Діло», 5 жовтня 1934 року

Музичне життя

• Коли оцінювати діяльність якоїсь інституції по її прилюдних виступах, чи наглядних добутках, то для ілюстрації вислідів праці в ділянці музичної культури вказати на прилюдні виступи «Терноп. Бояна» і філії Муз. Т-ва ім. Лисенка в останньому році. Треба тут зазначити, що успіхи у тій ділянці доволі значні, завдяки тісній співпраці обох названих товариств.

«Діло», 6 жовтня 1934 року

Ювілей о. В. Громницького

• В неділю 20 жовтня відбудеться в Тернополі ювілей п'ятдесятиліття священства пароха о. Володимира Громницького, що його влаштує комітет. Після церковного свята є в проєкті окрема святочна академія в честь ювілята в салі «Міщанського Брацтва», а накінець товариські сходини у салі «Української Бесіди», котра теж збирає привіти для ювілята.

«Діло», 5 жовтня 1935 року

Краєва хроніка

• В Добровілянах арештовано Костя Сабата, Андрія Пруського і Мих. Киндратова під закидом нападу на почту.

«Діло», 6 жовтня 1935 року

Незвичайна пригода

• Незвичайна пригода зустріла одного селянина на залізничному шляху під Тернополем. Коли переїздив поперек шин, нагло замкнулися по обох боках автоматичні рампи і віз не міг рушитися ні вперед, ні назад. Не багато думаючи, селянин відпряг коні і втік з ними. Віз розбила машина в дрязки, але бодай коні врятувалися.

«Діло», 8 жовтня 1935 року

КІНО

кінотеатр
Сінема Сіті
тел. 47-77-37, квитки — 30-65 грн

«Дівчина у потягу»

Трилер, детектив, 12 жовтня,
поч. — 12.25, 16.30, 18.50,
21.10, 23.20

**«Дім дивних дітей
міс Сапсан»**

Фентезі, 12 жовтня, поч. —
10.30, 13.00, 15.30, 16.45,
18.00, 19.20, 20.30, 23.00

«Не дихай»

Трилер, жахи, 12 жовтня,

«Микита Кожум'яка»

Анімація, пригоди,
сімейний, з 13 жовтня

поч. — 18.00, 19.50, 21.40,
23.30

«Відьма з Блер: Нова глава»

Трилер, жахи, 12 жовтня,
поч. — 14.35, 23.55

«Лелеки»

Анімація, 12 жовтня, поч. —
10.05, 12.00, 14.00, 16.00

«Глибоководний горизонт»

Драма, трилер, 12 жовтня,
поч. — 14.40, 21.50

«Чудова сімка»

Бойовик, вестерн, 12 жовтня,
поч. — 12.05

кінотеатр

Палац кіно

тел. 52-33-33, квитки — 25 грн

Мультфільм

Або фільм для дітей
на замовлення, 12 жовтня

«Психи»

Шалена любовна комедія,
12 жовтня

«Кохання на кінчиках пальців»

Вінтажна комедія, 12 жовтня

**Зіграють
скандинавський метал**

Концерт норвезького гурту
Morgrim буде у барі «Коза»
у п'ятницю, 28 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки — 50 грн, на вході — 100 грн. Morgrim творить у стилі progressive death metal. Підтримка: білоруси Grosad (blackened death metal), а також хмельничани Nectis (technical death metal) та місцевий melodic death metal гурт Satrias. Квитки — у «Козі» на барі. Замовлення столиків — 52-23-75.

«Біла вежа» привезе альбом

Презентація платівки київських рокерів буде у пабі «Хмільне щастя» 15 жовтня. Початок — о 21.00. Квитки — 80 грн. Альбом «Бути вільним» — це потужна й кайфова суміш, кажуть музиканти. Це третій лонгплей гурту. Квитки — у пабі «Хмільне щастя» та на karabas.com.

Наші люди всюди

О. Torvald виступить у концерт-холі «Подолляни» 20 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки — 150 грн.

У межах осіннього туру музиканти представлять новий альбом «#Нашілюдивсюди». Цей найбільший, найдовший та наймасштабніший тур. Квитки — на concert.ua та у ЦУМі.

Писанка покаже комедію

Неймовірно веселу комедію за мотивами п'єси Михайла Старицького «За двома зайцями» покажуть у тернопільському драмтеатрі 18 жовтня. Початок — о 19.00.

Проню зіграє Руслана Писанка, а у ролі Голохвастова — Максим Дашевський. Квитки — у касі драмтеатру (52-40-66).

Shadow Hollywood

Концерт Театру тіней Fireflies буде у драмтеатрі 25 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки — від 80 грн.

Театр покаже нову програму Shadow Hollywood, яке перенесе глядачів у світ улюблених фільмів. До речі, актори вже збирали повні зали у Тернополі. Квитки — у касі драмтеатру.

«100% занурення» у тінь

Концерт театру тіней Teulis буде в ПК «Березіль» 19 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки: 80-250 грн.

Театр тіней Teulis втілює історії за допомогою тіней людського тіла, фігур, які перетворюються та змінюються у розмірах. Квитки — у касі ПК «Березіль» та на kasa.in.ua.

Приїде Monatik

Концерт Monatika у межах всеукраїнського туру буде у концерт-холі «Подолляни» 26 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки: 249-600 грн.

Monatik — співак, композитор, танцюрист та саунд-продюсер. Працює у жанрах pop, new disco, indie pop synthpop. Квитки — на concert.ua.

КЛУБИ

ALLURE CLUB

просп. Злуки, 45,
тел. 098-757-57-57

Найкращі ведучі

Вечірку "Кращі MC України" проводять щосуботи. На відвідувачів чекають MC з усієї країни, весела атмосфера, хіти та конкурси. Початок — о 22.00.

Вхід: для дівчат — 50 грн,
для хлопців — 80.

RIVERPOOL CLUB

вул. Чумацька, 14,
тел. 067-350-18-81

The Subbotage Party

Щосуботи клуб запрошує потусуватися під найкращу за останні 30 років музику. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 дівчатам — 40 грн, хлопцям — 80 грн.

Discohouse Friday Night

Щоп'ятниці для тернополян — вечори хаусу та лотерея для перших 99 відвідувачів із призами.

До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 — дівчатам — 30 грн, хлопцям — 60.

БУНКЕРМУЗ

бульвар ім. Т. Шевченка, 1,
тел. 067-350-22-10

Щосуботи запальні сети готують dj з різних куточків України. Потужні біти та яскраві емоції чекають усіх на вечірці. Щосереди у закладі заточують підбори під запальні ритми латино. Для тернополян — сальса, бачата і меренге. Початок розваг — о 20.00. Приходьте з друзями і заряджайтеся позитивом. Вхід — вільний.

БОМБА, НІЧНИЙ КЛУБ

вул. Братів Гжицьких, 3,
тел. 096-300-11-55.

Ночі флірту

Щонеділі — розкуті та запальні вечірки. Вхід для хлопців — від 20 грн, для дівчат — до 23.00 — безкоштовно, після 23.00 — від 20 грн.

OPERA

Клуб-ресторан щотижня пропонує такі вечірки: щочетверга — студентські вечірки (вхід 30 грн), щоп'ятниці — вечірки у стилі Maxim, щосуботи — Opera Club Show (вхід для хлопців — 50 грн, для дівчат — 30 грн). Упродовж тижня відвідувачі можуть взяти участь у караоке-вечірках. Початок розваг — щодня о 20.00.

ФІЛАРМОНІЯ

«Козаки Поділля»

Концерт академічного ансамблю пісні і танцю «Козаки Поділля» з Хмельницького буде у філармонії 18 жовтня. Початок — о 18.30.

Художній керівник та головний диригент — народний артист України Микола Балема. У 2010 р. колектив започаткував міжнародний фестиваль козацької народної і сучасної пісні «Козацькому роду нема переводу». Квитки — у касі філармонії. Тел.: 52-61-09 та 25-07-48.

ВИСТАВКИ

«Плин»

Скульптура Ліланда Беті,
галерея «Бункермуз»

**До дня народження
Івана Франка**

Фондові матеріали,
краєзнавчий музей

Леопольд Левицький

Фондові матеріали до 110-річчя від дня народження,
краєзнавчий музей

**«Лицарі незламної мужності
і героїчної звитяги»**

До 100-річчя боїв на горі Лисоні, фондові матеріали,
краєзнавчий музей

«Мальовнича Україна»

Живопис із фондів музею,
до 25-ї річниці Незалежності
України, художній музей

**Любов і Володимир
Поворозники**

Живопис та графіка,
художній музей

«Україна і Тернопілля»

Живопис, художній музей

ТЕАТР

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ
МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ
ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА**

(бульв. Т. Шевченка, 6). Тел. 52-40-66,
квитки від 50 до 80 грн, поч. — 17.00

«Смішні гроші»

Комедія, Р. Куні, 12 жовтня

«Квартет для двох»

Комедія для дорослих,
А. Крим, 13 жовтня

«Кохання січового стрільця»

До Дня захисника України!
Музична комедія, лібрето
Я. Барнича, 14 жовтня

«Наречена світанкової зорі»

Легенда про кохання,
А. Касона, 16 жовтня

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ
ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ**

(вул. Січових стрільців, 15).
Тел. 52-49-54, квитки — 20 грн,
поч. — 12.00, 14.30

«Слава героям»

Прем'єра! Героїчна трагікомедія,
П. Ар'є, 15 жовтня

«Алі-Баба і 40 розбійників»

Казка-мюзикл, В. Сміхов,
16 жовтня

САЛАТ «ПРОФЕСОР» ІЗ МОЦАРЕЛОЮ

Смачно ■ «RIA плюс» розповідає про приготування фірмових страв у кафе, барах і ресторанах Тернополя

ІРИНА ЧУБАТА, 098-586-50-62,
IRYNA.CHUBATA@GMAIL.COM

Барвистий і смачний салат із присмаком літа і кольорами італійського прапора — новинка у меню ненаукової ресторації «Кафедра», що на вул. Гоголя.

— Віднедавна наші гості смакують новими салатами — овочевими, м'ясними і рибними, каже кухар Галина Скочеляс. — З овочевих це «Академік» та гриль-салат; з м'ясних — «Лаборант», «Професор», «Стипендія» і «Модуль».

До перших двох м'ясних салатів, за словами Галини, входить варене куряче м'ясо, до третього — копчена курочка, до четвертого — телятина, бекон і шинка.

Доповненням до них є авокадо, помідор, огірок, рукола, моцарела, салат «Айсберг», латук, болгарський перець, синя цибуля.

— Нових рибних салатів — два: «Ейфорія» і «Нептун», — додає кухар. — Перший готуємо з крабових паличок, ананаса, кукурудзи, огірка і твердого сиру. Другий — з тунця, авокадо, помідора і зелені.

Хто любить випічку та овочі, може все це поєднати в одній страві — галеті з овочами.

З других страв у ресторації можна посмакувати «Стейком від шефа», «Печенню зі свинини» чи «Рибою по-французьки».

— Для стейка ми маринуємо свинину у нашому фірмовому маринаді, — продовжує співроз-

мовниця. — Подаємо стейк під журавлиновим соусом. Печенню зі свинини готуємо у горщику. Це м'ясо плюс гриби і картопля. «Рибу по-французьки» подаємо із моцарелою та помідором. А «Апетитну курочку» готуємо у праносах.

Один із м'ясних салатів, а саме «Професор», Галя приготувала за лічені хвилини. Коли я глянула на смаколик, він нагадав мені українську вишиванку: яскраво-червоні помідори, сліпучо-біла моцарела і смарагдова зелень.

— До цього салату входить італійський сир моцарела, — розповідає кухар. — Він здобув всесвітню популярність як складник піци і салату «Капрезе». А також — помідори чері. Вони мають маленькі плоди і зберігаються свіжими довше, ніж звичайні томати.

Коли принесли салат «Професор» — такий свіжий, такий красивий і такий соковитий — я з'їла все до останньої крихти. І вам раджу!

СКОЛЬКИ ЧОГО
ТРЕБА:
50 г вареного курячого філе,
50 г огірка, 50 г помідора чері, 60 г міні-моцарели,
30 г руколи, 30 мл олії, 10 г бальзамічного соусу.

Зварити куряче філе, помити овочі та зелень, підготувати інші продукти

Викласти гіркою на тарілку листя руколи, зверху — нарізане кубиками м'ясо

Розрізати навпіл помідори чері, як і кружальця огірка, викласти на салатну гірку

Міні-моцарелу теж розрізати навпіл, розкласти між нарізаними овочами

Полити салат сумішшю бальзамічного соусу та олії, подавати до столу

Салат на тарілці виглядає дуже барвистим, свіжим і соковитим

Офіціант Ольга Бойко (19 р.): — Салат «Професор» — одна з новинок меню нашої ресторації. Його ціна — 45 гривень за 230 грамів

Салат із баклажанів

2 кг стиглих помідорів, 1 кг баклажанів, 0,5 кг солодкого перцю, 0,5 кг цибулі, 0,5 кг моркви, 1 кг зелених помідорів, 10 ст. л. оцту, 12 ст. л. цукру, 8 ч. л. солі, 250 г олії. Помідори змолоти. Бак-

лажани, моркву, цибулю, перець нарізати соломкою. Тушкувати 15 хв. після закипання. Додати нарізані зелені помідори, сіль, цукор, оцет, олію, довести до кипіння. Стерилізувати 15 хв.

Бограч по-закарпатськи

200 г сирого сала, 100 г копченого сала, 1 кг свинини (шия, шинка, ребра), 500 г курячого мяса (стегна, крила), 500-700 г копченостей (ковбаси, бочок, мисливські ковбаски), 500 г картоплі, 1 кг помідорів, 500 г солодкого перцю, 1 перець гіркий гострий, 2 ріпчасті цибулини, 1 морква, 1 гол. часнику, зелень петрушки і кропу, сіль, перець, лавровий лист,

духмянний перець, паприка солодка мелена.

Стопити усе сало — сире і копчене. Коли воно розтопить, додати часник зубчиками, порізану цибулю, терту моркву, протушкувати. Тоді додати все м'ясо, тушкувати, помішуючи. Далі — нарізані помідори без шкірки і накраяний перець. Тушкувати 15-20 хв. Додати нарізані коп-

ченості, картоплю, долити води. Вона має покрити всі продукти. У кінці дати гострий перець, сіль і прянощі. Коли картопля звариться — притрусити зеленню.

Рецепти від тернополян

САЛАТ ІЗ ШИНКИ, СИРУ ТА ОВОЧІВ ВІД БУХГАЛТЕРА НАТАЛІЇ РУДЕНКО:

— Для цього салату потрібно 150 г шинки, 150 г твердого сиру, 1 огірок, 2 помідори, консервованого горошку 6 ст. л., зубчик часнику, майонез, сіль і зелень кропу за смаком.

Поріжте шинку і сир кубиками. Огірок наріжте соломкою, а помідори — невеликими шматочками. Змішайте компоненти салату у великій посудині та додайте 6 столових ложок горошку. Подрібніть зубчик часнику та кріп, додайте в салат. Посоліть та

перемішайте інгредієнти. Залейте салат майонезом і ще раз перемішайте.

Баклажани по-корейськи

2 кг баклажанів, 1 пучок петрушки, 5 зубчиків часнику, 4 солодкі перці. Маринад: 3 ст. л. води, 2 ст. л. цукру, 1 ст. л. солі, 150 г олії, 150 г оцту.

3 баклажанів зрізати шкірку, нарізати їх соломкою або грубо натерти. Зелень петрушки дрібно

посікти, часник здушити через часникодавку, солодкий перець накраяти дрібною соломкою.

Довести 3 л води до кипіння, додати 6 ст. л. солі та баклажани. Через 10 хвилин після закипання зняти з вогню, воду злити. Додати зелень, часник, пе-

рець, маринад. Залишити настоятися шість годин, а краще — на ніч.

Ваші відгуки про послуги у Тернополі
Тернополян залишили свої відгуки

7735

20.ua

СПОРТИВНІ
НОВИНИ«Нива» перемогла
у Чорткові

Тернопільська «Нива» перемогла з рахунком 1:0 «Чортків-Педуніверситет» у перенесеному матчі аматорської футбольної ліги України 9 жовтня.

Матч відбувся на чортківському стадіоні «Харчовик», але номінальним господарем гри була «Нива». Єдиний та переможний м'яч тернополянам вдалося провести у середині першого тайму. Вихід віч-на-віч із голкіпером реалізував Андрій Сухецький.

Перемога дозволила «Ниві» піднятися на четверте місце у турнірній таблиці. А «Чортків» й надалі перебуває на останньому рядку у турнірці.

Визначили
фіналістів

У фіналі «Кубка козацької слави» з футболу 2016 року зіграють команди «Лошнів» із Теробовлянщини та «Іванків» з Борщівщини.

Першим фіналістом стали гравці команди з «Лошнева». А 6 жовтня пару їм склали футболісти з «Іванкова». Вони за сумою двох матчів перемогли ФК «Трибухівці» 7:1 та вийшли до фіналу.

Фінальна гра розіграшу Кубка відбудеться 14 жовтня. Попереднім місцем проведення гри вибрали Теробовлю.

На міському —
фестиваль футболу

Фестиваль «Граї у гостях — граї усяди» тривав на Тернопільському міському стадіоні упродовж чотирьох днів — з 3 до 6 жовтня.

Захід організували Федерація футболу України, УЄФА і Тернопільська обласна федерація футболу. Учасниками фестивалю стали майже дві сотні дітей-переселенців та дітей учасників АТО з тернопільських шкіл. Загалом — майже 200 неповнолітніх. На футбольному полі діти брали участь у різноманітних футбольних конкурсах та естафетах. Найактивніші учасники фестивалю отримали солодки подарунки та спортивний інвентар.

Нагороди
здобули борці

Низку медалей різного гатунку вибороли вихованці тернопільської спортшколи з греко-римської боротьби на всеукраїнських турнірах.

Так, у Харкові на турнірі з боротьби серед юніорів та кадетів наші борці здобули повний комплект нагород. Олег Дикий посів перше місце, Богдан Бевх — друге, а Максим Шкабара — третє. У Костополі Рівненської області впродовж трьох днів тривав Всеукраїнський турнір з греко-римської боротьби, присвячений пам'яті майстра спорту України Віталія Ставського. Перемогу на турнірі здобув тернополянин Володимир Войтович. А бронзовим призером став Олександр Бескорований.

«МУНІЦИПАЛИ» ПОДІЛИЛИ ОЧКИ
З КИЇВСЬКИМИ «ПИВОВАРАМИ»

Нулі ■ Жодній із команд у Тернополі не вдалося відкрити рахунок. Гості відстояли нічию, перебуваючи у меншості. Набране очко поки що не дозволяє «Тернополю» піднятися з дна турнірної таблиці

АНДРІЙ ТИХИЙ, 0-97-636-12-34,
ANDRIY.TUKHYI@GMAIL.COM

Футбольний клуб «Тернопіль» розписав нульову нічию з київською «Оболонь-Бровар» — 0:0 у матчі 13-го туру Першої ліги.

Гра відбулася на Тернопільському міському стадіоні 9 жовтня, але не викликала серйозного ажіотажу серед місцевих уболівальників.

Тернополяни перед матчем зіткнулися із серйозними кадровими втратами. Через дискваліфікацію не міг грати захисник Андріан Бабич. Ще кілька гравців травмовані, а декому на матч довелося виходити із підвищеною температурою. Оперативно вирішували проблему із воротарями «Тернополя». Тернопільська команда напередодні матчу з «пивоварами» дозаявила 21-річного голкіпера Олександра Воробя, який виступав за луцьку «Волинь».

— Сьогодні дві хороші команди боролися за перемогу, — каже директор та виконуючий обов'язки головного тренера ФК «Тернопіль» Василь Матвійків. — Ще місяць тому ніхто не міг сказати, що ФК «Тернопіль» на рівних змагатиметься з «Оболонь». Обидві команди могли перемогти, але я вважаю, що результат гри — цілком закономірний. Головною проблемою нашої команди є брак футболістів.

До слова, під час матчу тернопільські футболісти отримали чисельну перевагу. За грубий фол із поля видалили гравця «Оболоні» Павла Гордійчука, який міг травмувати свого суперника. Після цього епізоду на полі навіть вини-

кла невелика сутичка, яку швидко звели нанівець. Однак скористатися чисельною більшістю до фінального свистка футболісти ФК «Тернопіль» так і не змогли.

— Самовіддача у хлопців на дуже високому рівні, — додає пан Матвійків. — Ця ситуація навколо команди об'єднала гравців, тож на кожен матч вони налаштовані рішуче. Приміром, сьогодні з підвищеною температурою на поле вийшов Ігор Вонс. Головний біль турбував Артура Дорі. Однак іншого виходу не було. У нас у запасі було лише двоє футболістів.

За словами директора клубу, у міжсезоння «Тернопіль» планує підсилитись місцевими вихованцями. Василь Матвійків вірить у світле майбутнє команди.

— У міжсезоння ми будемо запрошувати нових гравців — місцевих хлопців, — каже він. — Я думаю, що перспектива у команди хороша.

ФК «Тернопіль» та «Оболонь-Бровар» не зуміли відкрити рахунок у матчі

Тиждень жіночого футболу

Фінал Кубка України з футболу серед жінок та чемпіонат України з футболу серед дівчат віком до 14-ти років тривали у Тернополі з 5 до 9 жовтня.

Спершу переможця визначили дорослі команди, які 8 жовтня на Тернопільському міському стадіоні боролися за Кубок України. У боротьбі між харківським «Житлобудом-1» та чернігівською «Легендою»

перемогу здобули харківські футболістки - 4:1. Вони й стали володарками Кубка України з футболу серед жінок. Нагороджували переможниць представники Федерації футболу України.

Наступного дня на міському стадіоні теж відбувся фінал. Цього разу переможця визначили дівчата, які впродовж кількох днів на футбольних полях

Тернополя розігравали власний чемпіонат. Відтак першість серед дівчат до 14-ти років виборола команда з Херсонської області. Загалом участь у турнірі взяли вісім команд з усієї України.

Одразу ж після чемпіонату 14-річних у Тернополі відбувається навчально-тренувальний збір дівочих команд, учасницям яких — до 15-ти років.

Нокаут для польського Хмеля

Тернопільський фрі-файтер Микола Гринчук здобув перемогу на турнірі Spartan Fight 5, що відбувся у Кракові 8 жовтня.

Свого суперника, 31-річного поляка Домініка Хмеля тернополянин нокаутував у другому раунді.

Тріумфатор польського турніру ще у вересні повинен був змагатись з іншим суперником — Міхаелем Войцеком. Але за тиждень до турніру суперника та дату проведення бою змінили. Відтак нашому бійцю довелося вийти проти Домініка Хмеля.

— Готувався до одного суперника, а отримав іншого, — каже Микола Гринчук. — План підготовки було порушено. Але за місяць ми з командою вирішили прийняти виклик Хмеля за будь-яку ціну. Розпочинати довелося усе з нуля, адже Домінік є представником класичної школи бразильського джиу-джитсу. До того ж, він — лівша.

Перемогу тернопільському бійцю у Польщі приніс влучний удар коліном у підборіддя суперника

За словами Миколи Гринчука, до бою він готувався у режимі дворазових тренувань.

— Двічі на день, шість днів на тиждень — таким був графік під-

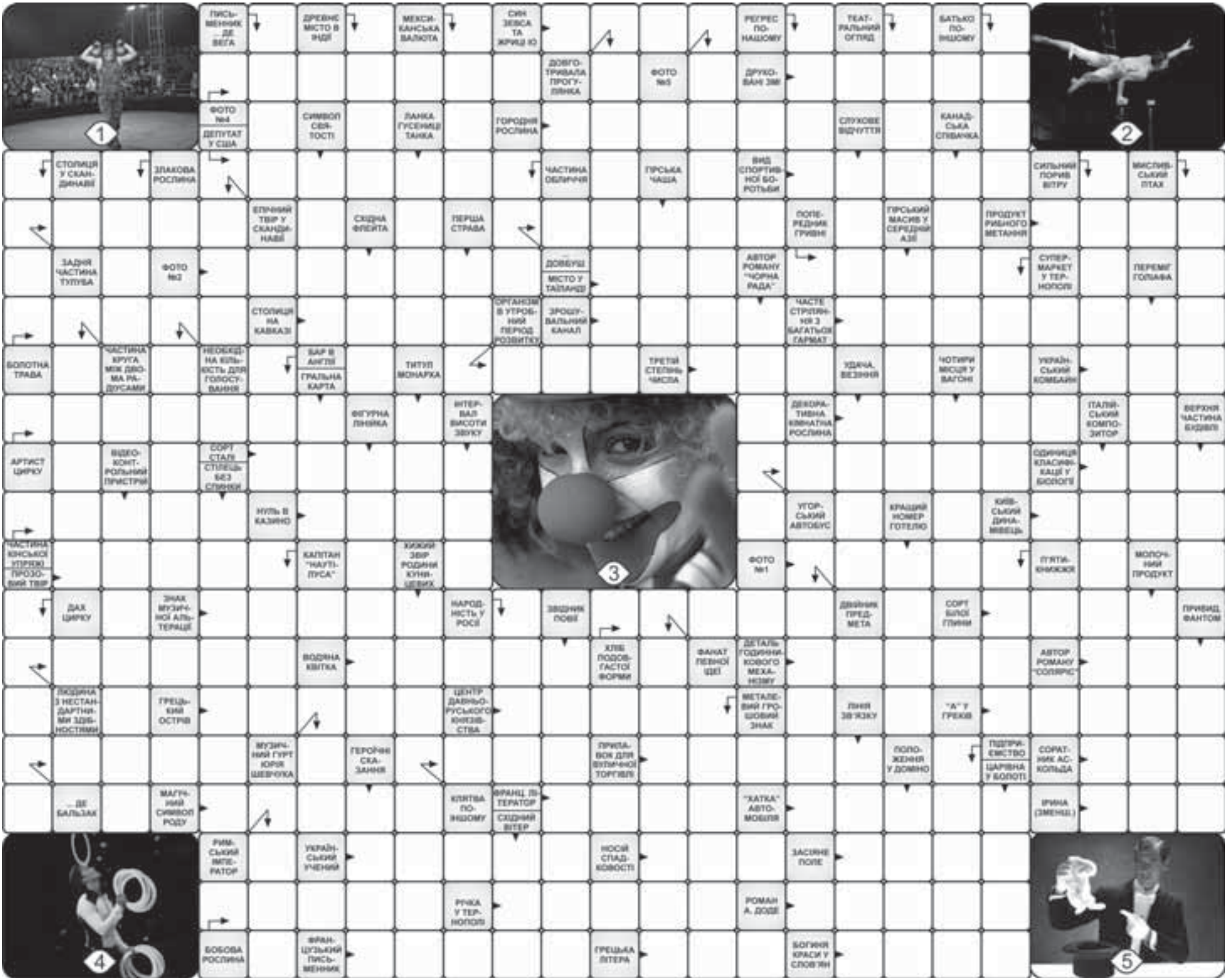
готовки, — продовжує спортсмен. — Також передивлялись бої суперника та підбирали правильний ключ до нашого успіху у поєдинку.

Суперник нашого бійця — відомий у Польщі та титулований спортсмен. Тож не дивно, що місцева публіка гаряче зустріла свого улюбленця. У першому раунді гість із Тернополя вдало відповідав контратаками на комбінації суперника. Розв'язка бою настала у другому раунді.

— Вдалося влучити коліном у підборіддя суперника, — пригадує Микола Гринчук. — Все, що залишилось, — це завершити бій ще кількома влучними ударами та зупинкою рефері.

До речі, нашому бійцю польська сторона уже неодноразово пропонувала залишитись на постійно, але Микола Гринчук згодою не відповідає.

— Для мене тризуб, гімн та прапор — не просто символіка, а те, що в серці, — додає спортсмен. — Горджуся тим, що є частинкою України і маю честь прославляти її на міжнародній арені.

Я не розумію працівників банку. Чому вони завжди прив'язують кулькові ручки? Якщо я довіряю їм свої гроші, вони повинні довіряти мені хоча б свої ручки!

Коли людині зле, американець — їде до психолога, японець — у себе, а українець — у гості.

Один підприємець цікавиться в іншого:
— Як тобі вдалося добитися того, що твої співробітники ніколи не спізнюються?
— Дуже просто: у мене працюють 30 осіб, а місць для паркування лише 20.

Сидить чоловік, на поплавок дивиться. Годину сидить, другу. У ванну заходить дружина:
— Добре, Бог з тобою! Іди на свою риболовлю, а то мені попрайти треба.

Ніколи не ставте будильник на «круглу» годину. Ви виспитесь набагато краще, якщо він задзвонить не о 7:00, а, наприклад, о 10:53.

Розуму, звісно, не видно, та коли його бракує — помітно.

Відповідати на запитання потрібно так, щоб бажання їх ставити більше ні в кого не виникало.

Все-таки я справжня жінка: вийшла за молоком, а купила туплі.

Півночі чекала чоловіка, хвилювалася. Потім згадала, що незаміжня, і заснула.

— Васильку, ти з'їв усі тістечка, не подумавши про свою сестричку! — з докором каже мама.
— Ні, мамо, я тільки про неї і думав, бо боявся, що вона прийде раніше за мене і я не встигну їх з'їсти.

Щоб довести дівчині, що в тебе — серйозні наміри, після першого побачення познайом її із батьками, дружиною та дітьми.

— Шановні відвідувачі, бар зачинається! Виповзаємо, виповзаємо!

— Учора розмістила оголошення на сайті знайомств.
— Ну і що?

— Написав один, але я йому відмовила.
— Чому?
— Каже, що живе на березі океану. Сама поміркуй: навіщо мені потрібен цей божж?

Випадок у загсі:
— Оголошую вас чоловіком і дружиною!
— Як чоловіком?! Ти ж казала, що в кіно зніматися будемо...

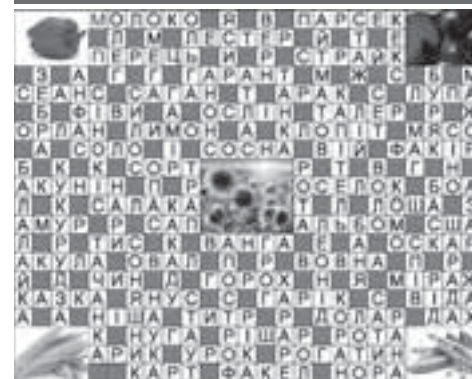
Ех, молодь! У 16 років завела собі залицяльника, а маму з 30-річчям привітати забула.

— Гаю, ти чому півгодини не відповідала на мої дзвінки?
— Васю, ти дістав своїми ревнощами! Я ноги мила!
— Ротом?

Найстрашніший звір — дружина, яка сидить на діті, має критичні дні і кидає палити.

— Як минули вихідні?
— Темно, світло, темно, світло, понеділок.

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД НАДРУКОВАНИЙ В «РІА ПЛЮС», № 40

П'яний чоловік підбрав кота і приніс його додому. Двері відчиняє дружина. Чоловік каже:
— А це мавпа з джунглів.
— Ну яка ж це мавпа? — з посмішкою говорить дружина, — це кіт.
— Не заважай, я з котом розмовляю.

ТИЖНЕВИК «РІА ПЛЮС»

Свідство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «РІА плюс» №507-107 ПР, серія ТР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «РІА Холдинг». Видавець з 2006 року - ТОВ «Видавництво «РІА»; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а

Газета є членом «Української Мережі Оголошень».

Газета є членом асоціації видавців періодичної преси України.

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

Тижневик «РІА плюс» доставляють за передплатою підприємствам Тернопільщини та провідним підприємствам України.

Безкоштовне розповсюдження друкованого ЗМІ оплачено рекламодавцем.
Реклама позначається реєстраційним номером та друкується відмінним від основного шрифтом. Матеріали у рубриках «Новини компанії», «Шопінг», «Політична позиція» та «Прес-служби» публікуються на правах реклами. Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальності за тексти реклами й оголошень. Передрук матеріалів — тільки з дозволу редакції. Буквосполучення **РІА, РІА, РІА** (а також у сполученні з будь-якими словами та висловами), графічні зображення вказаного, заборонені для копіювання згідно з авторськими правами.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 16 (колишній будинок офіцерів). **Працюємо 9.00-18.00.**
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, вул. Дубовецька 16.

Телефони редакції: (0352) **43-00-50, 43-00-56**
Телефони кур'єрської служби і передплати: (0352) **43-00-50, 43-00-56**
«РІА плюс» в Інтернеті: <http://20minut.ua>
ПРАВИЛА ПОДАЧІ ОГОЛОШЕНЬ ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»

Інформація для публікації надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво «РІА»; код ЄДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а; свідство про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серії КВ №.194-57Р від 12.08.2009 р

Головний редактор: Ірина Прокопенко, 098-287-08-70.

Верстка: Юрій Карпук.

Коректура: Ірина Чубата.

Відділ реклами: 43-00-50.

Відділ кур'єрської служби та передплати: Лілія Павлишин, 095-837-87-14.

Відділ оголошень: 098-477-12-70

Номер набраний та зверстаний комп'ютерним центром РІА.

Віддруковано в друкарні «Прес Корпорейшн Лімітед», м. Вінниця, вул. Чехова, 12а, тел. 0-432-55-63-97.

Тираж **27541** примірників. Зам. № **16 1240**

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ

ексклюзивної рекламної агенції

ТОВ «Медіа Дім РІА»: р/р 26006000416776 код ЄДРПОУ — 34377553 в ВАТ «Укресімбанк», м. Тернопіль, МФО 302429, свід. про реєстр. плат. ПДВ № 100065551. Інд. податк. номер 343775502080.

Передплатний індекс

22 196

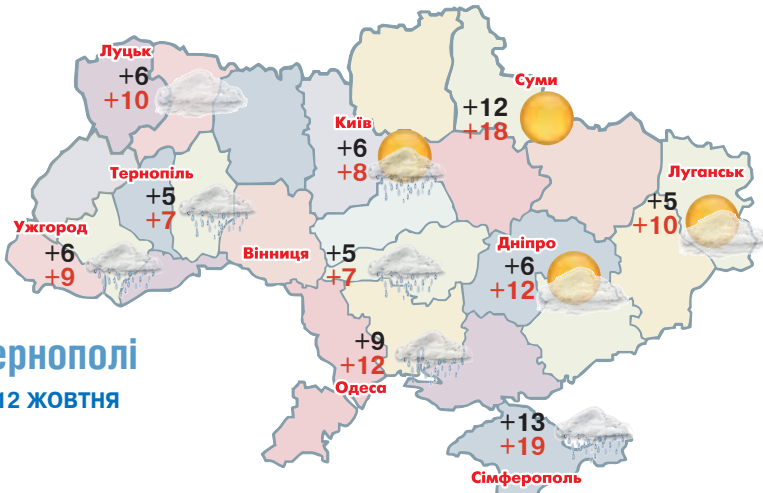

Як вберегти свої гроші

Гривня знецінюється, і заощадження тернополян також втрачають вартість. Як вчинити, аби зберегти та примножити кошти, дізнавався журналіст «RIA плюс».

Читайте у «RIA плюс» від 19 жовтня 2016 року

СПОНСОР ПРОГНОЗУ ПОГОДИ

Погода у Тернополі

СЕРЕДА, 12 ЖОВТНЯ

+5°C
+7°C

ЧЕТВЕР, 13 ЖОВТНЯ

+2°C
+4°C

П'ЯТНИЦЯ, 14 ЖОВТНЯ

+1°C
+7°C

СУБОТА, 15 ЖОВТНЯ

0°C
+5°C

НЕДІЛЯ, 16 ЖОВТНЯ

0°C
+6°C

383313_908

Склад МЕБЛІВ та МАТРАЦІВ

ШАФИ-КУПЕ

www.nashi-mebli.com.ua

вул. Живова, 41
поблизу автовокзалу
(096) 276-14-40

НАШІ МЕБЛІ

ФОТОКОНКУРС

АНАСТАСІЯ
17 РОКІВ

Я ШАСАНЬКА, ВЕСЕЛА, УВІВАЛНА.

КОЖНА ТЕРНОПОЛЯНКА МОЖЕ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ

ДЛЯ УЧАСТІ ДОСТАВЛЯЙТЕ ЗАПОВНЕНІ ФОРМУ "ВЗЯТИ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ" НА САЙТІ MISS.MOEMISTO.UA

ПАРТНЕРИ:

центр естетичної косметології

Відома за кордоном ЯСНОВИДИЦЯ ОЛЕНА учасниця «Битви екстрасенсів» ДОПОМОЖЕ:

- у бізнесі та коханні
  - позбутися самотності
  - безробіття
  - вдало вийти заміж
  - поверне чоловіка дружині
  - зніме вінок безшлюбності та зурочення
  - поставить захист на все життя
  - виліє на віск та олово
  - допоможе вашим дітям у складних ситуаціях
- тел. (063) 620-79-55

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ:

ПАРОКОНДЕНСАТНИХ СИСТЕМ, ПРОМИСЛОВОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ

ІННОВАЦІЙНУ ШЛАНГОВУ АРМАТУРУ

підбір обладнання, енергоаудит, шефмонтаж, ціни від виробника

+38 0536 700 857, (067) 914 01 99

stimexeng.com

ТЕРМІНОВО ПОТРІБНА ВІЗА?

Тоді для Вас **СПЕЦІАЛЬНА ПРОПОЗИЦІЯ**

Польська національна Кат. D-05 (робоча віза)	Польська шенген віза Кат. C-07
Термін перебування 180 днів.	Термін перебування 90 днів.
Повний пакет документів. Виготовлення 14-20 днів	Повний пакет документів. Виготовлення до 5 днів
-2700 грн 1860 грн Ви заощаджуєте 840 грн.	-2100 грн 1340 грн Ви заощаджуєте 760 грн.

НЕ УПУСТИТЬ ВИГОДУ! Акція проводиться в період з 12.10.2016 по 19.10.2016

м. Тернопіль, вул. Руська 17А 2пов. / Тел.: (067) 44-71-888, (066) 77-48-777 / office@constanta24.pl

СЛУЖБА ДОСТАВКИ ВОДИ

“Криниця”

тел.: (0352) 42 08 96 (067) 86 490 38

www.elitvoda.te.ua

Гороскоп

Овен
Емоції можуть все зруйнувати. Постарайтеся не вплутуватися в суперечки і скандали ні на роботі, ні в особистому житті. Обережніше ставитесь до нової інформації.

Телець
Допомога впливових людей не завадить. Можуть бути клопоти, пов'язані з партнерами або переходом на нову роботу. Зрушайтесь з мертвої точки проєкти, на які ви махнули рукою.

Близнюки
Відчуєте приплив енергії, все буде вдаватися. Чекають зміни в особистому житті. У середу сконцентруйтеся на головному. У п'ятницю скоротіть робочий день до мінімуму.

Рак
Справи на роботі будуть вдаливими, це дозволить вам багато чого встигнути. У п'ятницю можна розраховувати на допомогу друзів. У суботу доведеться відстоювати свої ідеї.

Лев
Демонструйте винахідливість і сміливість. Дійте рішуче, і перед вами відкриються нові горизонти. Ваші амбіції сприятимуть зміцненню фінансового становища.

Діва
Підвищення на роботі може зіпсувати стосунки з колегами. Проявіть обережність, можливі інтриги. У неділю у вас з'явиться шанс організувати свято для сім'ї.

Терези
Події сприятимуть успіху. Середу доведеться повністю присвятити роботі. У четвер-п'ятницю дружнє ставлення партнерів і колег підкаже вам рішення проблеми.

Скорпіон
Доведеться багато часу присвятити вирішенню особистих проблем. Четвер-п'ятницю можуть бути дуже метушливими. Вам будуть необхідні рішучість і швидкість реакції.

Стрілець
Женіть геть невпевненість, яка може стати перешкодою для руху вперед. У вихідні вирушайте за місто, займіться спортом. Перегляньте погляди і змініть тактику поведінки.

Козеріг
Не слід дозволяти колегам по роботі і начальству сумніватися в тому, що у вас є своя позиція з ключових питань. Розберіться з побутовими справами, оплатіть комунпослуги.

Водолій
Зверніть увагу на взаємини з партнерами, друзями, родичами, вони вийдуть на перший план. Не уникайте відповідальності і не звалюйте на інших свої обов'язки.

Риби
Це невдалий час для зміни роботи, зате чудовий момент для підвищення професійного рівня. Прислухайтеся до голосу інтуїції. Не відкривайте свої плани малознайомим.

в мережу магазинів побутової техніки

ПОТРІБНІ:

- **КАСИР**
- **ПРОДАВЦІ-КОНСУЛЬТАНТИ**
- **ОХОРОНЦІ**
- **ВАНТАЖНИКИ**

тел.: 43-11-01, (067) 162-04-72